

Ny språklitteratur 2005

Publikasjoner fra språknemndene

Domeij, Rickard: Datorn granskar språket. Skrifter utgivna av svenska språknämnden 92. Norstedts Akademiska förlag 2005. 119 s.

De flesta svenskar skriver i dag med hjelp av ordbehandlere. Det ger tilgjengelig til nye språkhjelpemiddel som stavnings- og grammatikkontroll. Mange anvender redan sådana hjelpemiddel, og fler kommer att göra det i framtiden. I den här boken, som kan beskrivas som en populariserad, framställning av författarens doktorsavhandling "Datorstödd språkgranskning av skrivprocessen" (2003), behandlas de möjligheter och begränsningar som den nya tekniken erbjuder alla som skriver på dator. Författaren tar opp frågor som hur dessa hjelpemiddel fungerer, hur användbara de är og hur de påverkar vårt skrivande.

Forståeleg språk for alle. Rapport frå ein nordisk konferanse om klarspråk. Kongsberg 4.–6. november 2004. Norsk språkråd 2005. 120 s.

Målet for konferansen var å medverke til erfaringsutveksling om klart og enkelt språk og gje inspirasjon til vidare arbeid i offentleg forvaltning og i næringslivet. Dei første artikkane omtaler dei politiske, overordna perspektiva, så følger artiklar om praktisk språkbruk og til slutt artiklar frå vitskapeleg hald. Praktisk språkbruk i denne sammenhengen er ofte omforming av fag- og byråkratspråk til eit språk dei fleste kan skjønne. Artikkelforfattarane kjem frå heile Norden, og innhaldet gir eit godt oversyn over klarspråkarbeidet i dei nordiske landa. Den neste konferansen i serien skal haldast i Danmark på slutten av 2006. Rapporten er publisert med støtte frå Nordens språkråd.

Hvem tar ansvaret for terminologien? Rapport fra en strategikonferanse om terminologi og fagspråk i Norge. Språkrådet, Oslo 2005. 126 s.

I oktober 2004 inviterte Norsk språkråd til en konferanse om terminologi og fagspråk i Norge. Målet var å sette søkelyset på hvordan arbeid med terminologi og fagspråk kan få større oppmerksomhet, hvordan det kan organiseres og samordnes, hvordan terminologiresurser kan gjøres lettere tilgjengelig og hvordan man kan skape nett-

verk. Innholdet i rapporten omhandler historisk og nordisk-europeisk overblikk, strategisk-politiske planer for framtida og artikler fra produsenter, formidlere og brukere av terminologi.

Íslensk málstöðs ordbank. www.islenskan.is. Oppdatering af biologjordliste og planteorliste. Nytt: Språkteknologjordliste.

Jacobsen, Henrik Galberg: På sproglig grund. Dansk Sprognævn fra a til å 1955-2005. Dansk Sprognævns skrifter 35. Syddansk Universitetsforlag, Odense 2005. 298 s.

På sproglig grund er skrevet i anledning af Dansk Sprognævns 50-års-jubilæum i april 2005. Den fortæller i en række længere og kortere artikler Sprognævnets historie – sprogligt og organisatorisk – i de første 50 år. Artiklerne er ordnet alfabetisk og behandler emner som *Afløsningsord*, *Bolle-å* og *dobbelt-a*, *Kunne*, *skulle*, *ville*, *Nye ord*, *Retskrivningsordbogen*, *Store og små bogstaver* og *Varemærker*. Foruden artiklerne om de forskellige sider af Sprognævnet indeholder bogen en fyldig dokumentation af begivenheder, institutioner og personer af betydning for nævnets historie. Bogen afsluttes med en udførlig litteraturliste, der bl.a. omfatter alle de publikationer der er udsendt af Sprognævnet, og alle de artikler der er trykt i disse publikationer.

Kielikello, finska språkbyråns informationsskrift (Forskningscentralen för de inhemska språken) har utkommit med fyra nummer år 2005. I det följande ges några plock ur årgången.

I årets första nummer av tidskriften diskuteras bl.a. frågan om finskan som vetenskapsspråk. *Pirjo Hiidenmaa* redogör för språkpolitiska initiativ i Norden och i Estland och drar paralleller till diskussioner kring finskans ställning i Finland och åtgärder som kan stärka finskan inom universitetsvärlden. Artikeln bygger på ett anförande vid Finska språknämndens höstseminarium 2004. Ordföranden för Finska språknämnden, *Harri Mantila*, presenterar nämndens ståndpunkt i frågan. *Pirjo Mikkonen* presenterar Finska språknämndens rekommendationer om namn på läroanstalter och allmänna råd kring namngivningsprinciper. *Taru Kolehmainen* tar upp krigstida och efterkrigstida ord och uttryck i finskan. Temat för artikeln anknyter till Finska språkbyråns 60-årsjubileum, som sammanföll med firandet av krigsslutet för 60 år sedan.

Nummer 2/2005 har bl.a. språkvårdsprinciper och webbtexter som tema. *Harri Mantila*, ordförande för Finska språknämnden, presenterar nämndens senaste rekommendationer och beskriver de bakomliggande principerna. Artikeln bygger på ett anförande vid Finska språknämndens höstseminarium 2004. *Kimmo Svinbufvud* skriver om företagswebbplatser som texter och som textgenrer och om den viktiga samverkan mellan text och bild. *Raija Miikkulainen* skriver om elektroniska texter och webbtexter

och skillnaden mellan dessa två. Dessutom diskuteras främmande ord och citatlån i finskan av *Marjatta Vilkamaa-Viitala*, *Minna Haapanen* och *Liiisa Nuutinen*.

Nummer 3/2005 har myndigheternas språk som tema. *Vesa Heikkinen* skriver om krångligt språk i skattemyndigheternas publikationer, *Ulla Tiililä* och *Kati Liikamaa-Pasma* har granskat olika typer av malltexter som används av myndigheter och sett på dem ur klarspråksperspektiv. Dessutom ingår en artikel av *Matti Rimpelä*, som skriver om hälsopolitiskt krångelspråk. Numret innehåller också en presentation av den finska namnrådgivningen och de vanligaste namnfrågorna, som i dag främst handlar om utländska ortnamn. Artikeln är skriven av *Elina Hyttiäinen*.

I nummer 4/2005 av tidskriften kan man bl.a. läsa om det finska standardspråket, både i historiskt perspektiv och i dagens. Artiklarna är skrivna av *Taru Kolehmainen* och *Pirjo Hiidenmaa*. *Salli Kankaanpää*, för sin del, presenterar finska ordböcker och språkliga hjälpmedel som bör återfinnas i varje välutrustat handbibliotek. Dessutom ingår bl.a. en artikel om viktiga namngivningsprinciper och om varför principerna bör följas när den kommande finländska kommunsammanslagningen planeras. I artikeln visar *Sirkka Paikkala* hur man resonerat kring motsvarande frågor i de andra nordiska länderna när frågan varit aktuell.

Förutom artiklar innehåller varje nummer av *Kielikello* också en ledare skriven av tidningens chefredaktör *Riitta Eronen* och svar på språkfrågor.

Kieliviesti, Sverigefinska språknämndens tidskrift, har utkommit planenligt med fyra nummer.

I årets första nummer skriver *Anneli Räikkälä* om betydelsen av ett gemensamt språk och att det är språkvårdens uppgift att se till att detta språk förstås av alla. *Hannele Ennab* ger en kortfattad presentation av reglerna för användningen av bindstreck och tankstreck i finskan. *Seppo Remes* skriver om språkforskningen kring skogsfinnarnas språk och om deras försvenskning. I numret finns även en svensk-finsk förteckning över terminologin för kontorsmateriel, kontorsmöbler, ergonomiska hjälpmedel m.m.

I nummer två berättar *Paula Ebrnebo* om Sverigefinska språknämndens samarbete med projektet *Tema modersmål*, som är modersmålets webbplats på skoldatanätet vid Myndigheten för skolutveckling. Slanguttryck för underkläder och huvudbonader presenteras av *Tuija Määttä*. *Eija Riitta* Grönros från Finska språkbyrån vid Forskningscentralen för de inhemska språken presenterar Språkbyråns nya elektroniska ordbok. Hannele Ennab avslutar serien över skiljetecken med en presentation av parenteser, apostrof, snedstreck och omvänt snedstreck.

I det tredje numret skriver *Leena Huss* att det har skett ett uppsving i minoritets-språkspolitiken i Sverige, men att det fortfarande är en lång väg att gå från manifest till

handling. *Kaisa Syrjänen Schaal* undrar om Sveriges minoritetsspråk har någon framtid. *Irmeli Kuusela* och *Arja Meski* presenterar kartläggningen av omfattningen av myndigheternas finskspråkiga information och informationens språkliga kvalitet som de utförde på uppdrag av Sverigefinska språknämnden. *Hannele Ennab* kåserar om sommaren med hjälp av nyord. *Paula Ebrnebo* skriver om en uppskattad tillställning för barn som ägde rum på Finlands ambassad i Stockholm och där barn fick uppleva konst och berätta om sina upplevelser. I numret ingår också en svensk-finsk avfallsordlista sammanställd av *Hannele Ennab*.

I det fjärde numret uppmärksammas Sverigefinska språknämndens 30-årsjubileum på olika sätt. *Paula Ebrnebo* ger en utförlig historik över Sverigefinska språknämndens tillblivelse och dess 30-åriga verksamhet och *Mikael Reuter* betonar *Bertil Moldes* roll i grundandet av Sverigefinska språknämnden. Pirjo Hiidenmaa skriver om språkvårdens image, ställning och attityder. Anna Jacobsson hävdar att sverigefinskhetens framtid ligger hos den sverigefinska ungdomen och hos deras föräldrar. *Birgitta Lindgren* redogör för regeringens språkpolitiska proposition och om vad det innebär att språknämnderna får myndighetsstatus. *Leija Arvassalo* och *Aino Piebl* skriver om finska motsvarigheter till festrelaterade ord såsom fest, festa, fira o.s.v. *Riina Heikkilä* presenterar böcker som har publicerats de senaste åren och som behandlar finska språkets olika aspekter.

Varje nummer innehåller också en ledare och en kolumn om något aktuellt ämne och nästan varje nummer spalten *Frågor och svar*.

Målfregnir. Nr. 23 Íslensk málnefnds tidsskrift. 48 s. ISSN 1011-5889

I Målfregnir 23 finnes det en ny framstilling av islandske skriveregler som bygger på kultur- og undervisningsministeriets regler nr. 132/1974, 133/1974, 184/1974 og 261/1977. Reglene handler om islandsk ortografi og tegnsetting i 128 artikler og 26 kapitler. Reglene finnes også på Íslensk málstöðs hjemmeside som nettutgave: <http://ismal.hi.is/Ritreglur0.htm>. Det finnes også en artikkel av Ari Páll Kristinsson om skrivreglene og Íslensk málnefnds Rettskrivningsordbok. Dertil finnes det to innlegg fra Íslensk málnefnds språkrøttskonferanse 20. november 2004. Hovedtemaet var globaliseringens og informasjonsteknologiens virkning på nasjonalspråk. Guðrún Kvarans innlegg handler om det islandske språket og globaliseringen og Tatjana Latinovic skriver om innvandrene virkning på islandskt språk.

Norsk i hundre! Norsk som nasjonalspråk i globaliseringens tidsalder. Et forslag til strategi. Språkrådet, Oslo 2005. 184 s.

Dette er en utredning om framtidig norsk språkpolitikk, på linje med den svenske *Mål i mun*, den danske *Sprog på spil* og den finlandssvenske *Tänk om ....* Utredningen

er skrevet for Språkrådet av en arbeidsgruppe ledet av Gjert Kristoffersen ved Universitetet i Bergen og ble lagt fram i oktober 2005. Den ligger nå til behandling i Kultur- og kirke departementet.

I Norge vil en ny språkpolitikk ikke være ny bare i absolutt forstand, men også sett i forhold til tradisjonell språkpolitikk på 1900-tallet, som var orientert mot tilnærming mellom bokmål og nynorsk, og dermed mot rettskrivning og bøyning av ord. Nå er det språkets – eller snarere språkenes – reelle og formelle stilling og status som skal stå i sentrum. Samtidig forutsetter *Norsk i hundre!* at likestillingen mellom de to målformene skal videreføres og styrkes.

Norsk i hundre! har hentet mye fra *Mål i mun*, blant annet forslaget om en trefoldig rett til språk: morsmål, nasjonalspråk og fremmedspråk, og at språkpolitikk bør gjøres til et mer gjennomgående ansvar i forvaltningen og forankres i flere departementer. Samtidig er den – som *Sprog på spil* – mindre omfattende enn den svenske utredningen.

Av viktige språkbruksdomener som drøftes, er det særlig to som trekkes fram som utsatte, nemlig forskning og høyere utdanning samt deler av næringslivet. I tillegg framhever *Norsk i hundre!* fagspråk og terminologi samt informasjonsteknologi som viktige felt der det trengs tiltak for språkstyrking. Utredningen foreslår ingen generell norsk språklov, men et antall mer begrensede og konkrete lovbestemmelser i den forbindelse.

Nyt fra Sprognævnet 2005 nr. 1-4. 20 s. + 16. s. + 16 s. + 16 s. Dansk Sprognævn.

Hvert nummer inneholder et utvalg af sproglige spørgsmål til Dansk Sprognævn, bogomtaler og artikler om sproglige forhold. Årgangens første nummer var et tema-nummer om klarsprog. Foruden en redaktionel artikel om dette ord indeholdt nummeret flg. artikler: *Nathalie Parès*: Det här er Klarspråkgruppen, *Louise Seest*: Det laaange seje træk, *Vibeke Sandersen*: Om kancellistil, *Niels Davidsen-Nielsen*: Råstofproduktionsopgørelsesskemaudfyldningsvejledning (nr. 1). Årgangens øvrige artikler er: *Henrik Galberg Jacobsen*: 50 år i sprogets tjeneste, *Marianne Rathje* og *Margrethe Heidemann Andersen*: Fuck, sgu og søreme. Bandeord og andre kraftudtryk i tre generationer, *Jacob Thøgersen*: Hvordan brugte folk så túnnel og tunnél? (nr. 2), *Jørn Lund*: Eksemplet Andersen, *Jørgen Nørby Jensen*: Plut og plutte (nr.3), *Vibeke Sandersen*: Om sprog og stil i H.C. Andersens eventyr (nr. 4).

Språkbruk, tidskrift utgiven av Svenska språkbyrån (Forskningscentralen för de inhemska språken) har utkommit med fyra nummer under år 2005.

Årets första nummer av tidskriften lyfter fram flera helt olika aspekter på svenskan. Numret inleds med en ledare av *Mikael Reuter* där han diskuterar ordet finlandssvensk, *Birgitta Lindgren* tar upp nyord i sin artikel *Med svenskan in i ett nytt årtusende* och

Rune Skogberg reder ut ord och uttryck inom området strategisk styrning i artikeln *Visioner, värderingar och önskade positioner*. Dessutom diskuteras litteraturens betydelse för språket av *Kjell Westö* i artikeln *Vi måste vara egensinniga, bråkiga och öppna!* och språkets och litteraturens betydelse inom sjukvården av *Camilla Lindholm* i artikeln *Språk, litteratur och medicin*. I artikeln *Talspråket regionaliseras* beskriver *Ann-Marie Ivars* hur de finlandssvenska dialekterna närmar sig standardspråket samtidigt som det talade standardspråket närmar sig dialekterna.

I nummer 2 handlar ledaren om finlandssvenska ord i SAOL. *Catrin Norrby*, som undersökt tilltalskonventionerna i franska, svenska och tyska, redogör för det svenska tilltalsskicket i Finland och Sverige i sin artikel *Du, ni, titel eller förnamn?* Numret innehåller också författaren *Herman Lindqvists* tal på det finlandssvenska idémötet i Åbo i oktober 2004. Talet är återgivet i sin helhet och har rubriken *Svenskan - vårt gemensamma språk*. *Nina Martola*, som själv jobbat som ordboksredaktör, berättar om användarkommentarer och om hur kommentarerna kunnat utnyttjas i den nya upplagan av Stora finsk-svenska ordboken, som kom ut hösten 2004. *Biblioteken som svenska språkbärare* är rubriken på *Robin Fortelius* artikel om biblioteken som kunskapscenter och språkbärare. I samma nummer ingår också en presentation av *Hugo Bergroth-sällskapet*s språkvårdsdag på Hanaholmen i maj 2005. Temat för språkvårdsdagen var mångspråkighet.

I nummer 3/2005 handlar ledaren om den nya Språkriktighetsboken och diskussionerna den väckt. Språkriktighetsboken presenteras också i en artikel skriven av *Jan Svanlund*, som varit redaktör för boken. *Mats-Peter Sundström*, som jobbar som översättare vid Europaparlamentets svenska översättningsenhet, diskuterar i sin artikel *Översättning och språkkontakt i Europaparlamentet* de språkliga följderna av att nästan en tredjedel av översättarna inom översättningsenheten är finlandssvenskar. Numret innehåller också en finsk-svensk-finsk vinordlista.

I årets sista nummer av tidskriften diskuteras bl.a. språkbruket i nya medier, översättning och språklig påverkan. *Ylva Hård af Segerstad* beskriver språket i e-postmeddelanden, chatt och textmeddelanden i sin artikel *Kreativt och välanpassat språkbruk i nya medier*. I artikeln *Från översättningsminne till översättningsintelligens* berättar *Mickel Grönroos* om datorstödd översättning. Artikeln bygger på ett anförande som hölls på det svensk-finska översättarseminariet hösten 2005. Svenskan och det faktiska språkbruket på orter i Finland där svenskarna utgör en liten minoritet diskuteras av *Sofie Henricson* i artikeln *"Ingen pratar svenska här" - om svenskan på språköarna*. *Kjell Weimer* presenterar en nyupptäckt användning av ordet *ytterligare* i sin artikel *Ytterligare en finlandism?* Dessutom presenteras Svenska litteratursällskapet's nya stora talspråksprojekt *Spara det finlandssvenska talet*.

Förutom allt detta ingår i varje nummer svar på aktuella språkfrågor, recensioner och anmälningar av nyutkommen litteratur samt notiser och annat redaktionellt material.

Språkqualiteten i film- og fjernsynsteksting. Konferanserapport, Språkrådet, Oslo 2005. 98 s.

Norsk språkråd inviterte i mars 2005 til en konferanse om kvaliteten på teksting av filmer og TV-program. Artiklene er bearbejdede innlegg fra konferansen og spenner fra omtaler av språket i dag, omtale av hva teksting er via oversettingsproblematikk til diskusjon av hva godt språk er. Produksjonsbetingelsene for teksting blir også berørt, og flere diskuterer hva som kan og må gjøres for at den språklige kvaliteten i teksten skal kunne ivaretas.

Språknytt

Språknytt, tidsskriftet til Språkrådet i Noreg, kom i 2005 ut med fire nummer. Bladet har eit opplag på 25 000. Det er også tilgjengeleg på Språkrådets nettsted (www.sprakradet.no).

Nr. 1–2 var eit dobbeltnummer, eit temanummer i høve markeringa av unionsoppløysinga i 1905.

Av artiklane i nr. 1–2 kan vi nemne Fornamn i 1905 av *Gulbrand Alhaug*, Frå amt til fylke av *Botolv Helleland*, Norsk avisspråk for 100 år sia av *Thore Roksvold*, Ordbokssituasjonen omkring 1905 av *Tor Guttu*, Importerte ord i 1905 av *Helge Sandøy*, Språkvitskapleg arbeid med norsk i 1905 og tidlegare av *Kjell Venås* og Samisk og kvensk i Noreg etter 1905 av *Trond Trosterud*. Frå dei andre nummera kan vi nemne desse artiklane: Rettskrivningsendringene i 2005 av *Tor Guttu*, Reformar fram og reformar tilbake. Bokmålets rettskrivning på 1900-tallet av *Einar Lundebj*, Norska som främmande språk – om unionskungarna och deras utbildning av *Torbjörn Nilsson*, Jemtsk og trøndersk – to nære slektningar av *Arnold Dalen* (nr. 3), Norsk i hundre! En ny norsk språkpolitikk av *Gjert Kristoffersen* og ”Det almindelige Bogsprog” i 1905 – dansk eller norsk? av *Kjell Ivar Vannebo* (nr. 4).

Elles inneheld *Språknytt* meldingar om arbeidet til Språkrådet, spørsmålsspalte og nyordspalte.

Språkriktighetsboken utarbetad av Svenska språknämnden. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden 93. Norstedts Akademiska förlag 2005. 413 s.

Det här är den första mer omfattande handboken på mer än trettio år om viktiga språkriktighetsproblem. Bland frågor som tas upp kan nämnas gruppgenitiv (drottningen av Sveriges bostad), könsneutralt pronomen (*han, han eller hon, den*), nume-

rus (*de böll huvudet/huvudena högt*), kongruens (*besättningen var missnöjd/missnöjda*), att börja en mening med och, innan som preposition, reflexivpronomen eller personligt pronomen (*sin/hans*). Den är diskuterande men ger också koncisa råd. Varje artikel inleds med en kort formulering av problemet, sedan följer faktabakgrund och resonemang och till sist en avslutande rekommendation. Syftet är att läsaren inte bara skall få ett råd utan också förståelse för hur språket fungerar. Boken har utarbetats vid Svenska språknämndens sekretariat; ett trettiotal av Sveriges främsta språkvetare, språkvårdare och skribenter har varit rådgivande lektörsgrupp.

Språkvård, Svenska språknämndens tidskrift, har som vanligt utkommit med fyra nummer.

I nummer 1 tar redaktören *Olle Josephson* i sin ledare upp parallellspråkighet. *Helena Englund* och *Maria Sundin* anser att enkla texter passar alla. *Anna Sågvall Hein* påvisar behovet av mer grammatik och statistik till datorprogrammen för att de skall fungera bättre. *Per Amnestål* påpekar med anledning av en artikel i Språkvård 2004/4 att principen "viktigaste först" inte är allenarådande inom journalistiken. *Claes Ohlsson* förklarar varför Premiepensionsmyndigheten, som fått pris för enkla språk, ändå inte lyckas nå ut med sitt budskap. Och numret innehåller också den årliga nyordslistan, sammanställd av *Birgitta Lindgren*.

I nr 2 handlar ledaren om nödvändigheten att högskolor formulerar en språkpolitik. *Catharina Nyström Höög* redovisar svenskars attityder till engelska lånord. *Rickard Domeij* hur man kan arbeta med datorns språkkontroll. *Mona Blåsjö och Hans Strand* tar upp studenters svårigheter med att skriva vetenskapliga texter. *Hedda Söderlundh* redovisar en undersökning som visar att svenska studenter har svårt att förstå kurslitteratur på engelska. *Kjell Ivar Vannebo* skriver att upplösningen av unionen mellan Sverige Norge 1905 blev upptakten till den norska språkstrid.

I nr 3 konstateras i ledaren att Sverige äntligen fått en officiell språkpolitik. *Björn Aldén* behandlar svenska folkliga namn på växter. *Olle Josephson* presenterar den nyutkomna "Språkriktighetsboken". *Erika Lyly* överblickar aktuella språktest i svenska. *Mikael Roll, Johan Frid och Merle Horne* visar hur uttalet av att kan används som en signal om koplicerad meningsbyggnad. *Vibeke Sandersen* skriver om H.C. Andersens språk med anledning av 200-årsjubileet av hans födelse. *Olle Kjellin* anbefaller på tvärs mot språkvården att svenskan behöver mer förkortningar.

I nr 4 behandlar ledaren vad man vet om den tilltänkta språkmyndigheten som Svenska språknämnden skall ingå i. Tre personer som sysslat mycket med språkpolitik – *Ulf Teleman, Anders Ljunggren och Kaisa Syrjänen-Schaal* – har besvarat en enkät om vad den anser om regeringens förslag om en ny svensk språkpolitik. *Karin Milles* har undersökt hur *snippa*, det neutrala ord för flickors könsorgan, lanserats. *Åsa af*

Geijerstam och Jenny Wiksten Folkeryd går igjennom hur man värderar text. *Mall Stålbhammar* berättar om estnisk språkpolitik. *Lena Ekberg* recenserar "Språkriktighetsboken".

Varje nummer innehåller också en ledare, kortare anmälningar av nyutkommen litteratur, notiser om språkliga aktualiteter och en avdelning frågor och svar.

Statsspråk – *bladet for godt språk i staten* er eit rettleiingsblad som Språkrådet, Noreg, gjev ut. Bladet tel fire A4-sider og gjev korte råd om god og korrekt språkbruk for både bokmål- og nynorskbrukarar i statsadministrasjonen. Lesarane kan sende inn spørsmål til redaksjonen. Det kom to nummer i 2005. Opplaget var 16 000.

Hovudoppslaget i nr. 1 var om Statsministerkontoret og språkbruken der. Tredjesida, som skal gje språkhjelp innanfor eit visst område, gav eit oversyn over viktige småting i det daglege skrivearbeidet: kommabruk, stor og liten førebokstav, mellomrom, samanskiving og særskiving. Dessutan var det med gode råd om nynorsk språkbruk. Bladet gjev òg eit praktisk oversyn over arbeidet med dei rettskrivingsendringane som gjeld frå 1. juli 2005.

Hovudoppslaget i nr. 2 var språket i Forsvaret. Artikkelen tok mellom anna for seg den utbreidde bruken av akronym. Tredjesida tok opp samanskiving og særskiving av typen *ekte mann* og *ektemann* – eit stort problem i det daglege arbeidet. Ei liste med avløysingsord for moteordet *agenda* syner at bladet er tenkt som eit hjelpemiddel til å slå opp i.

Publikasjoner forøvrig

Danmark

Af *Jørgen Nørby Jensen* og *Vibeke Sandersen*

Acta Linguistica Hafniensia, vol. 37, 2005

Af indholdet af dette års publikation, hvis tema er Subjective Processes in Language Variation and Change, kan særlig nævnes *Jacob Thøgersen: The Quest for Objectivity in the Study of Subjectivity* (s. 217-241).

Bjerre, Malene: Fjern fejlene. Korrekt dansk. Forlaget Ajour, Århus 2005. 46 s.

Fjern fejlene henvender sig til alle der ønsker at skrive korrekt. Hæftet indeholder 21 små artikler om forskellige sprogbrugsproblemer, fx *Et eller flere ord, Ad eller af, -ium eller -ie, Forkortelser, Jeg eller mig* og *Pendulord*. Hæftet indeholder desuden en ordliste med betegnelser for de almindeligste grammatiske begreber på dansk og latin.

Christensen, Bent, Karen Folmar, Marianne Steen Larsen, Chr. Gorm Tortzen: Babelstårnet. Almen Sprogforståelse. Gyldendal, København 2005. 127 s.

Babelstårnet omfatter alle de emner som skal indgå i det nye gymnasiefag *almen sprogforståelse* under grundforløbet til studentereksamen: en introduktion til sprog, herunder læringsstrategier, almen grammatik og sociolingvistik samt et latinforløb, der har til formål at støtte og eksemplificere den mere teoretiske sprogundervisning. Til bogen hører desuden et øvehæfte.

Christensen, Robert Zola og Lisa Christensen: Dansk Grammatik. Syddansk Universitetsforlag, Odense 2005. 304 s.

Dansk Grammatik henvender sig til studerende på videregående uddannelser, men kan også bruges af andre der vil erhverve sig en grundlæggende viden om det danske sprogs opbygning. Bogen falder i 4 hoveddele med overskrifterne *Morfologi, Ordklasser, Syntaks* og *Semantik*. I et indledende afsnit gennemgås desuden spørgsmål som *Hvad er sprog?* og *Hvad er grammatik?* *Dansk Grammatik* rummer endvidere et udførligt indeks der gør det muligt at anvende bogen som opslagsværk.

Danske Studier 2005. Udgivet af Merete K. Jørgensen og Flemming Lundgreen-Nielsen under medvirken af Simon Skovgaard. C.A. Reitzels Forlag, København 2005. 229 s.

Af årgangens artikler kan fremhæves *Lars Brink: Nyt om der, Allan Karker: Efter Den Danske Ordbog, Ken Farø: Én gang vind og skæv terrorist ...* . Fraseoskabeloner og fraseologisk reduplikation.

Danske Talesprog, bind 6, udgivet af Nordisk Forskningsinstitut, Afdeling for Dialektforskning. C.A. Reitzels Forlag 2005, 169 s.

Af bindets artikler kan særlig nævnes *Nicolai Pharao* og *Gert Foget Hansen*: Prosodiske træk i et- og tosprogede unges københavnsk, *Karen Margrethe Pedersen*: Skrivefærdighed og talesprog hos menige danske soldater i treårskrigen 1848-50, kritiske kommentarer til Vibeke Sandersens disputats "Jeg skriver dig til for at lade dig vide". Skrivefærdighed og skriftsprog hos menige danske soldater i treårskrigen 1848-50 (omtalt i *Sprog i Norden* 2004). Tolkningen af stavefejlene kritiseres for manglende udnyttelse af eksisterende viden om danske dialekter, og det diskuteres om der kan have eksisteret et fælles lavsprog o. 1850, som forfatteren foreslår, og *Tore Kristiansen*: Engelsk i dansk sprog og sprogsamfund: rapport fra en landsdækkende meningsmåling. Artiklen fremlægger resultaterne af en undersøgelse pr. telefon af et repræsentativt udsnit af den danske befolkning om deres egen brug af engelsk og deres holdning til indflydelsen fra engelsk i det danske samfund.

Den Danske Ordbog, bind 4 + bind 5 + bind 6. Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Redigeret af Ebba Hjorth, Keld Kristensen m.fl. Gyldendal, København 2005. 686 s. + 799 s. + 676 s.

Den Danske Ordbog er en stor, ny ordbog i seks bind over nutidsdansk. Den beskriver det almindelige ordforråd i dansk i perioden fra ca. 1950 og frem til i dag og kan således ses som en efterfølger til den store Ordbog over det Danske Sprog (1919-56). Bind 1 udkom i 2003 (omtalt i *Sprog i Norden* 2004), bind 2 og 3 i 2004 (omtalt i *Sprog i Norden* 2005), og i 2005 er de sidste tre bind udkommet.

Bind 4 går fra m til q, og det behandler ord som *management, mediepamper, meningsmåling, mikrobølgeovn, millennium, moone, natradio, netikette, netværke, nydanser, nærdødsoplevelse, omsorgsdag, omstillingsparat, opgradere, overenskomstansat, ozonlag, paintball, pangfarve, panikke, papmor, perker, pushup* og *quizmaster*.

Bind 5 dækker de to "store" bogstaver r og s, og det indeholder ord som *rapelling, reagensglasbarn, Rip-Rap-Rup-effekt, roadpricing, rockerborg, roligan, rollator, røvrende, SARS/sars, screensaver, scrolle, selvfed, sidegadevekslerer, skovmandsskjorte, sms, snailmail, soundtrack, spam, streetbasket* og *sygedagpenge*.

Bind 6 dækker resten af alfabetet og beskriver ord som fx *taleboble, talkshow, tegneseriehold, tænd og sluk-ur, ud af kroppen-oplevelse, ungdomsoprør, unionsborger-skab, unplugged, vatnisse, velfærdsdanske, vetoe, videovold, XML/xml, yuppie, zappe, ældrebyrde, økomærke, ørebænger* og *åbenplanskole*. Det afsluttende bind indeholder desuden en alfabetisk ordnet fortegnelse over de kilder der er citeret i ordbogen.

Grammatikalisering og struktur. Redigeret af Lars Heltoft, Jens Nørgård-Sørensen og Lene Schøsler. Museum Tusulanums Forlag, 2005. 306 s.

Bindet er et resultat af et treårigt netværk inden for grammatikalisering støttet af Statens Humanistiske Forskningsråd mhp. at stimulere den historiske sprogvidenskab, primært i Danmark, men også i hele Skandinavien. Set med danske briller er særlig følgende artikler af interesse: *Lars Heltoft, Jens Nørgård-Sørensen* og *Lene Schøsler*: Grammatikalisering som strukturforandring, *Jan Terje Faarlund*: Grammatikalisering og degrammatikalisering i norske infinitivkonstruktioner, og *Lars Heltoft*: Ledsætning og ledet i dansk. OV-rækkefølgens rester.

Hermann, Jesper, Charlotte Bisgaard Nielsen og Maarja Siiner (red.): På sporet af sprogpsykologi. 12 artikler om sproglighedens psykologi. Frydenlund, København 2005. 165 s.

Bogens 12 artikler behandler to sprogpsykologiske emner, nemlig *forståelser* og *kommunikation*. Fra afsnittet Forståelser skal fremhæves *Jesper Hermann*: Tankestrømme under lægens konsultation, *Lars Henriksen*: Sprogparanoia, og *Marianne Rathje*: Forstår generationerne hinanden? Og fra afsnittet *Kommunikation* kan nævnes *Ulla Hinge*: Sprog der gør indtryk, *Maarja Siiner*: Hvad udad vindes skal indad tabes. Et sprogpsykologisk syn på sproglig integration, og *Naja Møllmann-Ibsen*: God oversættelse – en solopræstation? Om intuitionens styrke og svaghed. Antologien er udsprunget af det sprogpsykologiske forskningsmiljø på Københavns Universitet.

Hermes. Tidsskrift for Sprogforskning. 32-2004, 250 s., 33-2004, 195 s., (34-2005), 2005, 297 s., og 35-2005, 291 s. Redigeret af Henning Bergenholtz m.fl. Udgivet af Fakultetet for Sprog og Erhvervs-kommunikation, Handelshøjskolen i Århus.

Af disse årganges artikler er der fra et sprognævns synspunkt særlig grund til at fremhæve *Ken Farø*: Idiomer på nettet: Den danske idiomordbog og fraseografien (<http://www.idiomordbogen.dk>). Center for Leksikografi, Aarhus Handelshøjskole, 2003. Redigeret af Vibeke Vrang m.fl. (nr. 32), *Henning Bergenholtz* og *Vibeke Vrang*: Den Danske Ordbog imponerer og skuffer, *Henrik Lorentzen* og *Lars Trap Jensen*: Kommentarer til Henning Bergenholtz og Vibeke Vrang: Den Danske Ordbog imponerer og skuffer (nr. 33), Thematic Section. Online Dictionaries (hele nr. 34), *Ken Farø*: Dänisch-europäische Phraseologieforschung, *Anna Brasch*: Kollokationer som fraseologisk kategori set fra forskellige synsvinkler, *Lisbeth Falster Jakobsen*: Frasemer som konstituenten i løbende tekst, *Jan Katlev*: DANFRAS-symposium på Københavns Universitet 2004: Fraseologi i Danmark. En status, og *Lars Brink*: Hvor mange fraser er der i dansk? (nr. 35).

Jacobsen, Henrik Galberg og Peter Stray Jørgensen: Håndbog i Nudansk. Politikens Forlag, København 2005. 5. udg. 696 s.

Siden 1988 har *Håndbog i Nudansk* givet svar på hvad der regnes for korrekt og godt dansk i såvel skriftlig som mundtlig kommunikation. Denne 5. udgave indeholder ca. 140 artikler hvoraf flere er helt nyskrevne, fx *Foldere*, *Nybedsbreve* og *Skriftlige opgaver*. Andre er kraftigt omarbejdede, fx *Argumentation*, *Disposition* og *Komma* – sidstnævnte så den er i overensstemmelse med de nyeste officielle kommaregler fra 2004.

Ved siden af de velkendte "Kort og godt om"-bokse er der i den nye udgave af *Håndbog i Nudansk* indført en lang række "Gør sådan"-bokse med kontante råd om det problem artiklen handler om. I lighed med tidligere udgaver indeholder 5. udgave desuden en udførlig litteraturfortegnelse. Listen indeholder nu i alt ca. 550 henvisninger, heraf ca. 120 nye.

Kanon som rettesnor, Modersmål-Selskabets årbog 2005. C.A. Reitzels Forlag, København 2005. 120 s.

Når Modersmål-Selskabet har valgt kanon (med tryk på første stavelse!) som tema for sin årbog 2005, er det fordi et udvalg nedsat af kulturministeren har udgivet en liste over litteratur som bør læses i den danske skole. Modersmål-Selskabet har opstillet en alternativ liste. Om den officielle kanoniserede liste handler artiklerne i dette årsskrift, og da de således anbefalede forfatterskaber og værker indirekte repræsenterer hvad kanonudvalget har anset for det forbilledlige danske sprog, er bogen også under en sprognævnssynsvinkel interessant. Undervisningsminister *Bertel Haarder* fremhæver i sin artikel Det blivende, at det er vigtigt at den slags lister udarbejdes af fagfolk så det ikke bliver nogen enkeltpersons smag der afgør valget. Kanonudvalgets formand, professor *Jørn Lund* gennemgår i artiklen Frihed og binding i danskundervisningen. Om kanon og læseplan, danskfaget i skolen historisk med fremhævelse af hver periodes syn på kanonbegrebet, og han fremhæver at kanonen ikke er en læseplan, der er plads til andet. Formanden for Dansk lærerforeningens Folkeskolefraktion *Jens Raabauge* konkluderer i artiklen Krudt til det danske sprog at kanonlisten kan betragtes som et monument over hvad dansk kultur er. En modstander af eksistensen af en kanon, folketingsmedlem for Det Radikale Venstre Margrethe Vestager plæderer i artiklen Slip fagene fri for dette synspunkt. Af de øvrige artikler kan nævnes *Anne-Marie Mai*: Kritisk krudt til praktisk brug, *Nina Christensen*: Kanonisering af billedbøger, *Christian Kock*: Er kanon dannelse?, *Hans Hauge*: Fra klassiker til kanon, og *Ditlev Tamm*: Om global kanonitis og personlig talismani, runder af. Han pointerer at en kanon ikke kan bruges til at fremhæve bestemte værdier, den handler simpelthen om kvalitet og intet andet.

Karrebæk, Martha Sif: Form og funktion i kodeskift - en analyse af tosproget tyrkisk-dansk. Museum Tusulanums Forlag, 2005. 127 s.

I denne bog fokuseres der på de teoretiske aspekter af den flersprogedes sprogbrug. Central bliver derfor en behandling af kodeskift. Det teoretiske udgangspunkt er funktionelgrammatisk, forholdet mellem kodeskit på den ene side og ikonicitet og struktur, navnlig informationsstruktur, på den anden, undersøges, og der opbygges en funktionelgrammatisk typologi over kodeskift. Bogen rummer indledningsvis en lingvistisk analyse af tyrkisk-danske samtaler med særligt henblik på kodeskift. Bogens centrale kapitel er opbygget som en typologi over de kodeskift der er fundet i datamaterialet, og indeholder desuden en analyse af kodeskiftene.

Knap, Torben Fledelius, Morten Nielsen og Jacob Pindstrup (red.): Hvad er så danskhed? 11 essays om danskhed i sprog, litteratur og medier. Forlaget Hovedland, Højbjerg 2005. 200 s.

Danskheden er til debat i disse år. Hvad vil det sige at være dansk? Er det noget medfødt, eller kan det tilegnes? I *Hvad er så danskhed?* bidrager 11 forskere fra danskfaget på Københavns Universitet til en nuancering af danskhedsbegrebet. Udgangspunktet er sproget som det kommer til udtryk i den danske litteratur, i medierne og i vores daglige samtaler med hinanden. Fra afsnittet *Danskhed i sproget* kan fremhæves følgende artikler: *Hanne Ruus*: Da dansk sprog vandt terræn – Dansk før romantikken, *Frans Gregersen*: Fra leverpostej til frugtsalat. Tanker om danskhed og sprog, og *Tore Kristiansen*: Fald og fortrydelse – en nordmands beretning om danskhed i sproget.

Knudsen, Ole: Ordsprog fra hele verden. Gyldendal 2005. 358 s.

Ordsprog er her ikke forstået i en snæver faglig betydning, bogen omfatter tværtimod talemåder og citater fra hele verden, hentet i samlinger af ordsprog og talemåder. Kilderne er ikke opgivet, og citaterne er ikke forsynet med oprindelsesland. Alle citater er oversat til dansk, til dels af forfatteren selv. Bogen er inddelt i alfabetisk ordnede opslagsord der rummer et ord der optræder i selve citatet. Dette ord er i reglen citatets hovedord. Bogen tjener iflg. forfatteren praktiske formål, fx hvis man skal holde en tale.

Luk, Gitte: Styr kommaet. Korrekt dansk. Forlaget Ajour, Århus 2005. 64 s.

Styr kommaet henvender sig til alle der skriver. Hæftet gennemgår de vigtigste kommaregler sådan som de er fastsat af Dansk Sprognævn. Hæftet indeholder desuden et afsnit om helsætninger og ledsætninger, en række kommaøvelser med facitliste samt et minileksikon med forklaringer på grammatiske begreber som fx billed, helsætningsstamme og underordningsbindeord.

Lund, Jørn: Sprog til salg. Gads Forlag, København 2005. 102 s.

I *Sprog til salg* sætter Jørn Lund bl.a. fokus på en tendens i tiden til at kommercialisere sprog og tænkning. Bogen indeholder 29 små artikler med overskrifter som *Sproglig produktudvikling*, *Bump på kommunikationsvejen*, *Parkeringens etiske værdigrundlag*, *Whordan tings er*, *Sprog på stylder*, *Øwro, æwro, øjro og andre møntsorter*, *Med lommerne fulde af sprog og Ta' og fuck af!*

Lundskær-Nielsen, Tom, Michael Barnes & Annika Lindskog: Introduction to Scandinavian Phonetics: Danish, Norwegian and Swedish. Udg. af Tom Lundskær-Nielsen. København, Alfabet, 2005. 121 s.

Bogen er beregnet for begyndere. Den henvender sig til universitetsstuderende og andre med interesse for lydene og lydssystemerne i et eller flere af disse tre skandinaviske sprog, men som endnu ikke er i stand til at læse bøger på originalsproget. I bogens indledende kapitel er der en detaljeret gennemgang af de grundlæggende fonetiske og fonologiske begreber med reference til engelsk. I dette kapitel sammenlignes desuden sprog som kommunikationsform med andre kommunikationsmidler, og relationerne mellem fonetik og fonologi og andre sproglige niveauer som morfologi og syntaks behandles, ligesom ordets status analyseres. Bogen behandler både segmentale og prosodiske træk i de tre sprog, og skrift og tale sammenlignes.

Mål & Mæle. 27. årgang, nr. 4, 32 s. + 28. årgang, nr. 1-4. Redigeret af Carsten Elbro, Pernille Frost, Erik Hansen, Holger Juul, Jørn Lund. 32 s. + 32 s. + 72 s.

27. årgang, nr. 4, indeholder foruden spørgebrevkassen "Sprogligheder" artikler af bl.a. *Ib Ulbæk*: Sprogets oprindelse i lyset af moderne forskning, og *Lars Trap-Jensen*: Et net af ord – *ordnet.dk*, om den forestående digitalisering af Ordbog over det Danske Sprog og Supplement.

28. årgang, nr. 1, indeholder ud over spørgebrevkassen artikler af bl.a. *Erik Hansen*: Jammen altså, *Ken Farø*: Det schweiziske Babylon, om det tyske sprog i Schweiz, *Carsten Elbro*: Dyre tøfler, kun 75 kr. Sær skrivning, *Sebastian Kürschner*: Yngling-eland-s-hold-s-mål-manden og hans hold-kammerater er land-s-mænd. Om fugeelementer i sammensatte ord, *Jørgen Nørby Jensen*: Fanfuckingtastisk, og *Rikke Slot Johnsen*: Voices of the World – stemmer der vil høres. Fra nummer 2 kan nævnes *Holger Juul*: Sprogsteder på internettet, og *Annette Nørregaard*: Rapport fra det danske sproglandskab. Om *I Danmark er jeg født* – en dokumentar om danske dialekter.

Årgangens sidste nummer er et dobbeltnummer tilegnet *Jørn Lund* i anledning af hans 60-års fødselsdag den 30. januar 2006. Nummeret indeholder 22 små artikler om fortrinsvis sproglige og litterære emner. Af artiklerne kan nævnes *Vigdís Finnbogadóttir*: Fra Kalveskind til tölva. En lægmands tanker om det islandske sprog

formidable overlevelsessevne, *Bertel Haarder*: Skal vi have sprogrøgt?, *Frans Gregersen*: Hvorfor ikke ændre dansk retskrivning?, *Lars Heltoft*: Det er skam også grammatikhistorie, *Kirsten Rask*: Nytter sproglig rådgivning?, *Georg Metz*: Det talte ord i radio og tv. Fragmenter af en mundtlig formidlers erindring, *Brian Mikkelsen*: Den danske sprogpolitik, *Jan Katlev*: Tresindstyve gange tresindstyve. Et eksempel på sproghistorisk forskning, og *Klaus Rifbjerg*: De nedre regioner toner.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 33-2005. Redigeret af Tanya Christensen m.fl. Udg. af Afdeling for Dansk Dialektforskning, Københavns Universitet, København 2005. 160 s.

Nummeret er et temanummer om *metode* forstået både som de fremgangsmåder man anvender når man indsamler materiale, og som de fremgangsmåder hvormed det indsamlede materiale behandles i en analyse. Artiklerne er *Jacob Thøgersen*: Sprog og interview, interview og sprog – interviews som dataindsamlingsmetode i sprog- og sprogholdningsforskning, *Marie Maegaard* og *Pia Quist*: Etnografi og sproglig variation – om etnografisk metode i udforskningen af sproglig variation som social praksis, *Helle Alsbæk*: Om indsamling og analyse af webchat, *Niels Møller Nielsen*: Funktionel argumentationsanalyse – metodiske overvejelser om sproglig analyse af argumenterende diskurs og *Flemming Smedegaard*: "Vi skal holde sammen i Danmark – og i verden" – en systemisk funktionel kommunikationsanalyse. Nummeret afsluttes med *Jann Scheuers* anmeldelse af *Birte Asmuß* og *Jacob Steensig (red.)*: Samtalen på arbejde – konversationsanalyse og kompetenceudvikling (omtalt i Sprog i Norden 2004).

Ordenes slotte. Om sprog og litteratur i Norden. Hyldest til Vigdís Finnbogadóttir. Islands præsident 1980-1996. Redigeret af Auður Hauksdóttir, Jørn Lund og Erik Skyum-Nielsen. 191 s.

Ordenes slotte er udgivet i anledning af Vigdís Finnbogadóttirs 75-års fødselsdag den 15. april 2005. Bogen beskriver over et bredt register de nordiske landes sproglige og kulturelle situation før og nu. Baggrunden for festskriftet er en todages konference om nordisk sprog og kultur, der i november 2003 blev afholdt i København i tilknytning til indvielsen af kulturhuset Nordatlantens Brygge. Af bogens artikler kan nævnes *Henrik Galberg Jacobsen*: Dansk mellem nordboer, *Jens Normann Jørgensen*: Hvorfor er det så svært for danskerne at forstå dansk?, *Auður Hauksdóttir*: Hvorfor undervises der i dansk i Island? og *Jørn Lund*: Dansk og nordisk – set fra Bryggen.

Sprint. Sproginstitutternes tidsskrift. 2000-2001, 2002, nr. 1 og 2, 2003 nr. 1 og 2, 2004, nr. 1. Udgivet af Handelshøjskolen i København. CBS – Fakultetet for Sprog, Kommunikation og Kultur, 2004, nr. 2, 2005, nr. 1. Udgivet af Copenhagen Business School.

Af dobbeltbindet 2000-2001 er der især grund til at nævne *Lise Bernhardt* og *Tine W. Knottb*: fra dativ-led til subjekt, og *Lita Lundquist* og *Gorm Gabrielsen*: Information i sprog og tekst i tal. Fra 2002-årgangen kan nævnes to bogomtaler: *Elisabeth Halskov Jensen*: Anna Vibeke Lindø: "Samtalen som livsform", og *Bjarne Ørsnes*: Peter Colliander: "Tysk Basislingvistik" (nr. 1), *Hanne Korzen*: Ebbe Spang-Hanssen: "Sprogets verden er din", *Peter Colliander*: Semantik + pragmatik + syntaks = ? Replik til omtale af Tysk Basislingvistik i SPRINT 2002/1. Del 1. Fra nr. 2 kan desuden nævnes *Jørn Korzen*: Fra sprogsystem og kontekst til tekst – og fra det lineære og praktiske dansk til det hierarkiske og poetiske/retoriske italiensk. 1. del: Fra sprogsystem til tekst, 2. del: Fra kontekst til tekst. Af indholdet i 2003-årgangen kan nævnes *Henrik R. Møller* og *Mette S. Andersen*: Elisabeth Halskov Jensen og Jenny Anneberg Olesen: Tekstens univers – en introduktion til tekstvidenskab, og *Asgerd Gudiksen*: Søren Anker Møller, Peter Stray Jørgensen og Trine Ravn: Politikens Slangordbog (nr. 1), *Torsten Bo Jørgensen* og *Per Øbrgaard*: Elisabeth Bense: Tysk i Danmark – Perspektiver for fagets udvikling, og *Rita Lenstrup*: Politikens Engelsk-Dansk Dansk-Engelsk, Politikens Ordbøger (nr. 2). Fra årgang 2004 kan nævnes *Hanne Korzen*: Dansk, et sprog under indflydelse? Eller: noget om frie prædikativer på dansk og fransk ... og engelsk, *Mette Skovgaard Andersen*: O. Lauridsen et al.: Tysk-dansk erhvervsordbog samt dansk-tysk og tysk-dansk erhvervsordbog på cd-rom, og *Gerhard Boysen*: Lingvistiske essays til minde om Finn Sørensen (nr. 1), *Anne Marie Bülow-Møller*: Birte Asmuss og Jakob Steensig (red.): Samtalen på arbejde – konversationsanalyse og kompetenceudvikling (nr. 2). 2005, nr. 1 er tidsskriftets svanesang. Der udkommer ikke flere numre. Fra dette sidste nummer kan nævnes *Thomas Harder*: Hellere tosproget end tvetunget, *Jonas Gabrielsen* og *Sine Just*: Retoriske lærebøger – udblik over et voksende felt, *Gunbild Dyrberg* og *Lilian Stage*: Kan man bruge en ordbogsartikel uden hoved og hale?, og *Lisbeth Falster Jakobsen*: Michael Herslund og Bente Lihn: Sprog og sprogbeskrivelse.

Sprogforum tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik. Redigeret af Annegret Friedrichsen, Karen Lund, Karen Risager, og Michael Svendsen Petersen, 11. årgang, 2005, nr. 33, februar: H.C. Andersen. Redigeret af Birte Dahlgreen, Annegret Friedrichsen, Marianne Ledstrup og Karen Lund. 65 s., nr. 34, maj. Sproglæreren mellem refleksion og fornyet praksis. Redigeret af Leni Dam, Michael Svendsen Pedersen, Lilian Rohde og Merete Vonsbæk, 65 s., nr. 35, november Undervisningsmaterialer og indhold. Redigeret af Nanna Bjargum, Bodil Bjerregaard, Birte Dahlgreen, Annegret Friedrichsen og Lise Jeremiassen, 65 s.

Sprog og Samfund. Nyt fra Modersmål-Selskabet. 23. årgang, 2005, nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16 s. Redigeret af Michael Blædel.

Foruden omtaler og anmeldelser af sproglig litteratur indeholder numrene kortere artikler om forskellige sproglige forhold. Af særlig interesse er Modersmål-Selskabets sang- og salmekanon og Bogmessens kanon-konkurrence, hvor selskabet havde opstillet en kanon på 20 sange og 10 salmer. Besøgende på årets bogmesse kunne nu afgive forslag til 5 sange og 5 salmer. Til inspiration var fremlagt alfabetiske lister over 30 danske sange og 30 danske salmer, *Svend Auken*: Vi trænger til en sprogpolitik (tale ved selskabets jubilæumsfest 27. november 2004) (nr.1), *Claus Tilling*: Sprognævnet 50 år, *Georg Søndergaard*: Ny navnelov, *Lis Madsen*: Danskfaget i læreruddannelsen (nr. 2), *Ingrid Carlsen*: Hvordan lærer analfabeter dansk?, *Marie Sentunu*: Danskere spiser mange bogstaver, når de snakker, *Jørgen Christian Wind Nielsen*: Kuldsejler Sveriges sprogpolitik? (nr. 3), *Mikael Jalving*: Sprogkritik som samfundskritik (interview med Jørn Lund i anledning af hans nye bog "Sprog til salg", anmeldt her i SiN 2006), *Henrik Munck*: Jørnespark i modersmålet (anmeldelse af Jørn Lund: Sprog til salg (nr. 4)).

Taler de dansk? Aktuell Forskning i Dansk som Andetsprog. Københavnerstudier i Tosprogethed, bind 37. Redigeret af Christine B. Dabelsteen og Juni Söderberg Arnfast. Københavns Universitet 2004. 169 s.

Af indholdet kan nævnes *Juni Söderberg Arnfast*: Hvad har udtale og motivation med hinanden at gøre?, *Mette Vedsgaard Christensen*: Arabiske ord i dansk hos unge i multietniske områder i Århus, *J. Normann Jørgensen*: Kodeprofiler af gruppesamtaler, *Marta Kirilova*: Danskernes holdninger til fremmed accent – et ukendt lillebrorkompleks?, *Pia Quist*: Crossing i storbyens heterogene skole.

Teorien om alt og andre artikler om sprog og filosofi. Udgivet af Jens Cramer, Mette Kunøe og Ole Togeby. Wessel og Huitfeldt, Århus 2005. 365 s.

Dette festskrift til Peter Widell består af en række afhandlinger og artikler der emnemæssigt falder i tre afsnit: Stilistik og litteraturvidenskab, Leksikografi, semantik og grammatik, og Sprogfilosofi, sprogpsykologi og metafor-teori. For sprognævnensarbejdet er navnlig følgende artikler fra afsnittet om leksikografi, semantik og grammatik relevante: *Lisbeth Falster Jacobsen*: Det er sundt med daglig motion. Om fraser og generiske ytringer i tekster, *Eva Skafte Jensen*: *Thi, thi, thi* og *fordi* – fra pronomener til kausale konnektiver, *Henrik Jørgensen*: Relativsætninger – et lidt upåagtet tekstlingvistisk fænomen, *Tore Kristiansen*: Nabosprog i Øresundsregionen: et studie af reaktioner på sproglig tilpasning, og *Ole Ravnbolt*: 'sødt er syndigt' – genus som funktionel og produktiv kategori i dansk.

Finland

Aino Piehl och Eivor Sommardahl

Kielitoimiston sanakirja. (Språkbyråns ordbok) Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 132. Forskningscentralen för de inhemska språken och Kielikone Oy, Helsingfors 2005. Cd-romskiva och instruktioner.

Kielitoimiston sanakirja beskriver ordens moderna betydelser, stilarter och användningssätt samt ger aktuell information om språkvårdens rekommendationer. Ordboken baserar sig på den databas som Forskningscentralen för de inhemska språken upprätthåller och som även Suomen kielen perussanakirja och CD-Perussanakirja bygger på. Boken omfattar ungefär 100 000 uppslagsord inklusive böjningsmönster. Denna ordboksversion har nästan 4 000 nya ordartiklar, och över 15 000 gamla artiklar har förnyats. Fullständigt nytt är en särskild ortnamnsförteckning bestående av ungefär 21 000 finska namn på byar och kommuner samt deras böjningsmönster. Läsaren får exempelvis veta om ett ortnamn böjs med yttre eller inre lokalkasus och hur invånarbeteckningar bildas.

Venäläisten henkilönnimien opas. Venäjän federaatiossa käytössä olevia etunimiä muunnoksineen ja sukunimiä. (Handbok i ryska personnamn) Toim. Martti Kahla och Pirjo Mikkonen. Kolmas, laajennettu laitos. Kielenkäytön oppaita 5. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 136. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Helsinki 2005. 444 s.

Handboken ger anvisningar om hur namn som är skrivna med kyrilliska skrivtecken återges med latinska bokstäver. Uppslagsdelen består av ett brett urval av för- och efternamn som används i Ryska federationen. Förteckningen över mansnamn omfattar 2 192 namn och förteckningen över kvinnonamn 1 500 namn. Förteckningen innehåller också patronymika som bildas av de manliga förnamnen. I förteckningen över släktnamn finns 13 510 namn. Diminutiverna, som kännetecknar den ryska namnkulturen, finns samlade i en särskild förteckning med 2 080 namn.

Tekstien arki. Tutkimusmatkoja jokapäiväisiin merkityksiimme. Toim. Vesa Heikkinen. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 135. Gaudeamus Kirja, Helsinki 2005. 326 s.

Artiklarna i verket granskar sådana texter som vi ser varje dag, såsom textmeddelanden, blanketter, skyltar, informationstavlor, livsmedelsförpackningar och liknande. Såväl språk-, kultur- som samhällsforskare resonerar om vilken vardag som beskrivs i dessa texter och hurdan världsbild texterna ger sina läsare. Boken är avsedd för dem som studerar textforskning, men den lämpar sig även för andra som är intresserade av kritisk analys av texter.

Työmarkkinasanasto. Arbetsmarknadsordlista. Valtion työnantaja- ja henkilöstöpolitiikan keskeisiä käsitteitä. Toim. Riina Kosunen. Valtioneuvoston kanslia. Taloustieto Oy 2005. 466 s.

Ordlistan innehåller ungefär 370 begrepp som hänför sig till statens arbetsgivar- och personalpolitik. Exempel på teman är anställningsvillkor, anställningsformer och arbetsmarknads- och avtalsverksamhet. För varje begrepp ger ordlistan förslag på termer på finska och svenska. De utvalda svenska termerna är sådana som används i Finland, men det finns också termer som används i Sverige. Ordlistan ger rekommendationer om översättningar från engelska, tyska och franska. Definitionerna och förklaringarna är skrivna på samtliga språk. Förhållandet mellan termerna åskådliggörs med hjälp av begreppsdiagram.

Korkeakoulusanasto. Högskoleordlista. Toim. Niina Elomaa. Valtioneuvoston kanslia ja opetusministeriö. Yliopistopaino 2005. 561 s.

Högskoleordlistan innehåller ungefär 900 begrepp som anknyter till det finländska högskolesystemet, universiteten, yrkeshögskolorna och högskolestudier. För varje begrepp ges förslag på termer på finska och svenska samt rekommendationer på engelska, tyska, franska, spanska och ryska. Ordlistan innehåller också en beskrivning av det finländska högskolesystemet. Vid valet av motsvarighet har man strävat efter att finna motsvarande fenomen i det andra landets system. Om fenomenet saknas har man skapat en så beskrivande benämning som möjligt, även i de fall då examensbeteckningarna och namnen på organisationerna är officiella endast på finska och svenska.

Kielipoliisin käsikirja. (Språkpolisens handbok) Toim. Pirkko Muikku-Werner. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Vammala 2005. 199 s.

Språkpolisens handbok är en humoristiskt skriven, men innehållsligt saklig, handbok i språkbruk avsedd för alla språkintresserade. Artiklarna både behandlar språkvårdens betydelse och ger anvisningar om sådana ämnen som skribenter oftast söker hjälp för. Bland artikelförfattarna finns språkvårdare, författare, redaktörer, forskare och lärare, och de belyser språkbruket ur många olika synvinklar: verket tar bland annat upp kommunatecknets betydelse, användningen av stor och liten begynnelsebokstav, problem med översättningspråk och sambandet mellan tanke och skrivprocess.

Finsk-svensk utbildningsordlista. Utbildningsstyrelsen, Forskningscentralen för de inhemska språken 2005. 117 s.

Detta är en ny upplaga av utbildningsordlistan som kom ut 1997. I den nya upplagan ingår termer som tillkommit i och med att utbildningslagstiftningen i Finland har förnyats och nya läroplaner har fastställts för såväl den allmänbildande utbildningen

som yrkesutbildningen. Ordlistan innehåller en mängd nya begrepp från bl.a. informationstekniken och den virtuella skolan och därtill från högskole- och universitetsvärlden. Den innehåller också förteckningar över nya examina och utbildningsområden. Ordlistan finns också på Forskningscentralens webbplats www.kotus.fi/svenska.

Collin, Lotta: Variation i webbdiskussion. En fallstudie av kontext, funktion och form i diskussionsforum om diabetes. Åbo Akademis förlag, 2005. 246 s.

I den här avhandlingen ges ett bidrag till beskrivningen av den datorförmedlade kommunikationens mångfald – en kommunikation där nya människor skriver i nya syften i medier med nya förutsättningar. I undersökningen analyseras 1 000 diskussionsinlägg på webben ur tre olika synvinklar: kontext, funktion och form. Granskningen tar fasta på olika typer av diskussionsforum, diskussionernas informationsförmedlande respektive sociala egenskaper liksom texternas olika förhållande till en traditionell skriftspråksnorm.

Gullmets-Wik, Marie-Charlotte: Backa och backe, glader och glad. Formväxling i talspråket i Jakobstad, Kristinestad, Ekenäs och Lovisa. Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland nr 674, Studier i nordisk filologi 82. Helsingfors 2004. 247 s.

Författaren har i sin avhandling undersökt hur man talar svenska om man är bosatt i en småstad i svenskbygden i Finland, och hur mycket talspråket skiljer sig från standardspråket i de olika städerna. Undersökningen har utförts enligt sociolingvistiska principer och är baserad på inspelade gruppsamtal. Boken ger därför ny kunskap om ett antal stadsspråk, som hittills fått rätt liten uppmärksamhet inom språkforskningen i Finland.

Rontu, Heidi: Språkdominans i tidig tvåspråkighet. Barnets kodväxling i kontext. Åbo Akademis förlag, 2005. 328 s.

Författaren undersöker i sin avhandling tvåspråkig utveckling hos barn och speciellt språkdominans i tidig tvåspråkig utveckling och hur dominansen tar sig uttryck i barnets kodväxlingsstrategier. Undersökningsmaterialet består av inspelningar av två barn som växer upp tvåspråkigt i finsk-finlandssvenska familjer. Författaren har granskat hur språkdominansen tar sig uttryck i barnets språkproduktion, varför barnet kodväxlar och hur kodväxlingen fungerar i samtalen med föräldrarna.

Island

Av Kári Kaaber

Íslenskt mál og almenn málfræði 26. [Tidsskrift om islandsk språk og generell lingvistik, utgitt av Islandsk forening for lingvistik]. Íslenska málfræðifélagið, Reykjavík 2004 [2005].

Íslensk tunga I

Kristján Árnason: Hljóð. Handbók um hljóðfræði og hljóðkerfisfræði.

Almenna bókafélagið, Reykjavík 2005. 554 s.

[Islandsk språk I. Lyd. Håndbok i fonetikk og fonology].

Íslensk tunga II

Guðrún Kvaran: Orð. Handbók um beygingar- og orðmyndunarfræði.

Almenna bókafélagið, Reykjavík 2005. 469 s.

[Islandsk språk II. Ord. Håndbok i morfologi].

Íslensk tunga III

Höskuldur Þráinsson: Setningar. Handbók um setningafræði.

Almenna bókafélagið, Reykjavík 2005. 732 s.

[Islandsk språk III. Setninger. Håndbok i syntaks].

Norge

Torbjørn Breivik, Marit Hovdenak, Terje Larsen, Åsta Norheim, Dag Finn Simonsen

Alhaug, Gudbrand, Endre Mørck og Aud Kirsti Pedersen (red.): Mot rikare mål å trå. Festskrift til Tove Bull. Novus forlag, Oslo 2005. 361 s.

Boka inneholder artikler av norske og utenlandske forfattere, og temaene er språkholdninger, språkideologi, språknormering, språkplanlegging, språklige minoriteter, samiske språkforhold, språk og kjønn, andre sider ved språklig variasjon og språkbruk. Den har også en biografisk omtale og en bibliografi over de faglige arbeidene til Tove Bull.

Berge, Kjell Lars et.al. (eds.): Semiotics from the North. Novus forlag, Oslo 2005. 264 s.

Boka inneholder 16 artikler av 17 forskere fra Danmark, Sverige og Norge. Artiklene omhandler forskjellige grammatiske problemstillinger, ulike aspekt ved barns språkutvikling, analyser av forskjellige teksttyper i samfunn og skole, og alle tar utgangspunkt

i systemisk funksjonell lingvistikk, inspirert av Michael Halliday. Boka gir et godt overblikk over forskning som foregår på dette fagområdet i Danmark, Sverige og Norge i dag. Artikkene vil være nyttige for studenter som er interesserte i ulike områder av funksjonell lingvistikk.

Berge, Kjell Lars, Lars Sigfred Evensen, Frøydis Hertzberg og Wenche Vagle (red.): Ungdommers skrivekompetanse, bind I: Norsksensuren som kvalitetsvurdering. Universitetsforlaget, Oslo 2005, 268 s.

I *Norsksensuren som kvalitetsvurdering* beskrives og analyseres 3300 eksamensbesvarelser fra norske ungdomsskoleelever. Både selve eksamensoppgavene og sensorenes vurderinger av elevenes tekster er vurdert. Forfatterne viser hvilke konsekvenser innføringen av tallkarakterer har fått, og hvordan ulike skrivemåter utfordrer sensorenes vurderinger. Oppgavesettene, elevenes valg av oppgaver, temaer og sjangre i oppgavene og hvordan elevene forholder seg til dem, blir også analysert. Boka er nyttig for alle som arbeider med å utvikle ungdommers skriveferdigheter.

Berge, Kjell Lars, Lars Sigfred Evensen, Frøydis Hertzberg og Wenche Vagle (red.): Ungdommers skrivekompetanse, bind II: Norskeksamen som tekst. Universitetsforlaget, Oslo 2005, 411 s.

Norskeksamen som tekst er bind to i verket *Ungdommers skrivekompetanse*. I denne boka presenteres og analyseres elevenes tekster. Forfatterne undersøker hvilke fortellertekniske grep elevene bruker, og peker på hva som kjennetegner sterke og svake tekster. Her påvises og diskuteres blant annet oppsiktsvekkende kjønnsforskjeller både når det gjelder tekstkvalitet, sjanger- og temavalg og tekstlengde. Boka er nyttig for alle som arbeider med å utvikle ungdommers skriveferdigheter.

Bøkene *Ungdommers skrivekompetanse I og II* presenterer noen av resultatene fra forskningsprosjektet **Kvalitetssikring av læringsutbyttet i norsk skriftlig**.

Bjerke, Kirsten M. m.fl.: Språk, Universitetsforlaget, Oslo 2005.

Boka tar for seg språkvitenskapelige grunnbegrep innenfor felt som semantikk, pragmatikk, (kon)tekst- og samtaleanalyse, retorikk, fonetikk og fonologi, leksikon, morfologi, syntaks, innlæring av fremmedspråk, språktypologi, språkendring, geografisk og sosial variasjon. Den starter med at forfatterne i innledningskapitlet stiller spørsmål om hva språk er, og i avslutningskapitlet omtaler de sentrale trekk ved vitenskapen lingvistikk slik den har artet seg det siste århundret.

Dahle, Gro og Kjersti Wold: Velkommen til språket. J.W. Cappelens Forlag AS, Oslo 2005. 336 s.

Denne boka er en verktøykasse full av nyttige skriveverktøy, skriveleker og praktiske oppgaver. Den er skrevet for lærere, elever og andre skrivelystne. Ved å arbeide

konkret og leke med teknikker og virkemidler, kan du oppdage skrivingens muligheter. Du finner tverrfaglige kombinasjoner, ideer til prosjekter og redskaper til enhver sjanger.

Ellingsve, Eli Johanne: Stedsnavn på Svalbard – Names on Svalbard. Tapir Akademisk Forlag, Trondheim 2005. 186 s.

I denne boka forklarer og kommenterer forfatteren på norsk og engelsk opphavet til ca. 460 stedsnavn på Svalbard. Navna står i alfabetisk rekkefølge, og er merket med koordinater som viser til et kart som følger vedlagt. Boka inneholder også en viktig innledning om Svalbards navnehistorie.

Faarlund, Jan Terje: Revolusjon i lingvistikken. Det Norske Samlaget, Oslo 2005. 219 s.

Noam Chomsky er våre dagars fremste språkforskar. Han har revolusjonert språkvitskapen og skapt ein ny vitskapsdisiplin, den generative grammatikken. Denne boka er ein lettfatteleg presentasjon av Chomskys språkteoriar og den generative grammatikken. Utgangspunktet er at språket er ein medfødd eigenskap hos mennesket, og at vi har eit slags mentalt språkorgan. Dette har gitt eit nytt syn på grammatikk og andre språkdisiplinar. Her er teorien presentert på ein slik måte at han blir tilgjengeleg for folk utan formell bakgrunnskunnskap i grammatikk eller lingvistik. Boka kan også lesast med utbytte av folk som vil friske opp kunnskapane sine i generativ grammatikk.

Gjerde, Rune og Randulf Rønningen (red.): Nynorsk i utvikling. Tekstsamling for elevar i Oslo. Det Norske Samlaget, Oslo 2005. 102 s.

Tekstsamlinga er laget for bruk i undervisninga knyttet til forsøket med valgfritt skriftlig sidemål i Oslo. Tekstene er fra ulike samfunnsområder som skole, kirke og det offentlige. Ulike sjangrer er representerte i tekstene som for eksempel humoristiske tekster, salmer og artikler. Noen av tekstene viser språklig påvirkning og kommentarer til forholdet mellom egen dialekt og standardnorm. Boka har arbeidsoppgaver til enkelttekster og emner. Noen oppgaver er rettet inn mot selve teksten og er reint norskfaglige, mens andre kan brukes i en tverrfaglig sammenheng.

Glomnes, Eli: Skriv bedre! Lærebok i skriving. Fagbokforlaget, Bergen 2005. 125 s.

Skriv bedre! er en lærebok i norsk, men peker langt utover skolen når det gjelder hvem som kan ha nytte og glede av den. Den er oversiktlig og enkel å bruke i norskopplæringen og omsetter teori i praksis gjennom en rekke gode og treffsikre oppgaver. Den gir kunnskap, inspirasjon og nyttige skriveråd til alle som ønsker - og trenger - å forbedre sine skriveferdigheter.

Golden, Anne: Ordforråd, ordbruk og ordlæring i et andrespråksperspektiv. 2. utg., Gyldendal Akademisk, Oslo 2005. 176 s.

Boka prøver å gi svar på hva et ord er, hva forholdet mellom ord og begrep er, hvordan vi kan dele inn ordene, hvordan ord er bygd opp. Den tar også for seg forholdet mellom betydning og forståelse, og hvorfor ulike personer kan legge ulike betydninger i de samme ordene. Boka henvender seg til barn og voksne som skal lære et nytt språk, og den er utgitt i forbindelse med fjernstudiet PRISME, Norsk som andrespråk, i regi av Universitetet i Bergen.

Grepstad, Ottar: Nynorsk faktabok 2005. Nynorsk kultursentrum, Hovdebygda 2005. 785 s.

Nynorsk faktabok 2005 er den mest omfattende statistiske dokumentasjonen av nynorsk skriftkultur som noen gang har vært laget. Den inneholder nesten 400 tabeller og figurer.

Grepstad, Ottar: Viljen til språk. Ei nynorsk kulturhistorie. Det Norske Samlaget, Oslo 2006. 318 s.

Boka gir oversikt over den nynorske kulturhistorien gjennom 1500 år, og den viser hvordan økende kunnskap i lesing og skriving dannet grunnlag for språklig og kulturell demokratisering. Boka dokumenterer språkpolitiske vedtak i stortinget fra 1851 til 2005, og inneholder en komplett oversikt over styreledere og daglige ledere i sentrale institusjoner og organisasjoner i denne perioden.

Grepstad utnytter margene i boka til å supplere sin egen framstilling med noe han har kalt Nynorsk margleksikon. Her blir 150 profilerte personer og institusjoner omtalte med treffende karakteristikk. Dette grepet utfyller på en god måte hovedinnholdet. Grepstads skrivestil medvirker også i høy grad til å gjøre fagstoffet tilgjengelig for brei lesekreis.

Hagland, Jan Ragnar: Literacy i norsk seinmellomalder. Novus forlag, Oslo 2005. 117 s.

Seinmellomalderen har gjerne vore karakterisert som ei nedgangstid i norsk historie, også når det gjeld oppfatningar av bruken av skriftspråket. Boka kombinerer kvantitative observasjonar med eit nærare tekstleg studium av overlevert tilfang. Ein slik tekstbasert studie av skrift synest å gjera oppfatninga av forfall mindre sikker. Dessverre er boka skjemd av dårleg korrekturlesing. For ein norsk lesar har det kanskje ikkje så mykje å seia, men det kan hindra lesinga for ein som ikkje har norsk som førstespråk.

Hegge, Per Egil, Sylfest Lomheim og Helene Uri: Quizleis, 1001 spørsmål og svar om språk. Det Norske Samlaget, Oslo 2005. 133 s.

Boka er ei spørrebok om norsk språk. Den har spørsmål fra språkhistorie, dialekter, fremmedord, etymologi, syntaks, bokmål, nynorsk og litt til.

Hoel, Kåre: Bustadnavn i Østfold 6. Askim. Utgitt av Seksjon for navnegransking, Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap, Universitetet i Oslo, ved Margit Harsson. Oslo 2005. 281 s.

Boka er bind 6 i et verk som vil omfatte alle kommunene i Østfold. Verket er en sterkt utvidet og revidert utgave av Oluf Ryghs Norske Gaardnavne (bind 1 Smaalenenes Amt, 1897), men mens Rygh i hovedsak avgrenset seg til matrikelgårdene, inkluderer nyutgaven alle slags bustadnavn. Verket bygger på den tradisjonelle uttalen av navna, et rikt utvalg av eldre navneformer og på grundige topografiske studier, samtidig som navna får en fylldig språkhistorisk og kulturhistorisk behandling.

Haanes, Christopher: Bokstavelig. Aschehoug forlag, Oslo 2005. 112 s.

Bokstavelig er en samling illustrerte essays og korttekster om bokstaver og deres anvendelse. Boka ønsker å belyse forholdet mellom bildet og ordet, bokstaven og teksten, mellom håndskrevne bokstaver og trykte bokstaver, disiplin og frigjøring, tradisjon og modernitet.

Höög, Catharina Nyström: Teamwork? Man kan lika gärna samarbeta. Novus forlag, Oslo 2005. 190 s.

I boka diskuteres hvordan vanlige svensker oppfatter den økende mengden importord fra engelsk og fra andre språk. Deres holdninger til importord og avløserord relateres til en overoverordnet beskrivelse av språksituasjonen i Sverige slik den preges dels av vår måte å forholde oss til språk på, og dels av den økende internasjonaliseringen i samfunnet. Boka legger til grunn at menneskets livsstil har avgjørende innflytelse på dets holdninger til språk. Boka er skrevet på grunnlag av materialet i forskningsprosjektet Moderne importord i språka i Norden, og er nummer IX i serien fra prosjektet.

Kulbrandstad, Lars: Språkets mønstre. 3.utg., Universitetsforlaget, Oslo 2005.

Boka gir en innføring i begreper og metoder for å beskrive det grammatiske systemet i et språk. Boka tar utgangspunkt i et vidt grammatikkbegrep og behandler mønstre på ulike språklige nivåer: fra lyd- og rettskrivingsmønstre, gjennom ord- og setningsmønstre til mønstre i betydningsinnholdet i ord og ytringer. Et viktig mål er å gi framtidige lærere en solid faglig basis for norskundervisninga. Tredjeutgaven er revidert på bakgrunn av mange års bruk.

Kulbrandstad, Lars, Lise Iversen Kulbrandstad og Bjørn Harald Kvifte: Inn i "Språkets mønstre". 3. utg., Universitetsforlaget, Oslo 2005.

Dette er studiebok og oppgavesamling til læreboka "Språkets mønstre" av Lars Kulbrandstad. Den nye utgaven er tilpasset 3. utgave av læreboka.

LexicoNordica 12, Nordisk forening for leksikografi, Oslo 2005. 369 s.

Årsskriftet ble en fyldig utgave. Årets tema er elektroniske ordbøker, og de syv tematiske bidragene er innlegg fra det årlige symposiet som fant sted på Schæffergården, København 18.-20. februar 2005. Det er en artikkel om Den Danske Ordbog og et referat fra den 8. nordiske leksikografikonferansen i Sønderborg i mai 2005. I tillegg til fagartikler, inneholder skriftet trykte prosjektrapporter og meddelelser fra foreningen. Videre blir det lagt vekt på anmeldelser og omtaler av nye ordbøker. Et resymé av symposiet om elektroniske ordbøker er også publisert i årsskriftet *Lexicographica* 2005 med tittelen: *Electronic Dictionaries in the Nordic Languages Report from a Symposium in Copenhagen 18-20 February 2005* (Niemayer Verlag, Tübingen - ISSN 0175-9264).

Lie, Svein: Kontrastiv grammatikk, 3.utg, Novus forlag, Oslo 2005. 113 s.

Denne boka henvender seg primært til dem som underviser utlendinger og innvandrere i norsk. Utgangspunktet for boka er den økende interessen for kontrastive analyser av språk. Mye av litteraturen på dette området har et reint teoretisk siktemål, men noe er også skrevet for å være til praktisk nytte i språkopplæringa. De fleste bøkene av den siste typen behandler oftest bare to språk om gangen.

Lippe, Berit von der (red.): Medier, politikk og samfunn. J.W. Cappelens Forlag AS, Oslo 2004. 384 s.

Boka tar opp et bredt spekter av temaer knyttet til massemedia og medias økende innflytelse på politikk, samfunn og hverdagen vår. Dette er temaer som ytringsfrihet, mediespråk, usynliggjøring av mennesker, medier og kjønn, fiendebilder i media, digitalisering og globalisering.

Maagerø, Eva: Språket som mening. Universitetsforlaget, Oslo 2005.

Dette er en innføringsbok i systemisk funksjonell lingvistikk. Språket er en menings-skapende ressurs som etableres og utvikles når mennesker samhandler med hverandre. Det sentrale i beskrivelsen er språket slik det faktisk blir brukt i ulike kontekster, forholdet mellom språk og kultur blir derfor sentralt. Framstillingen bygger på et vidt tekst-begrep som også berører andre meningsskapende ressurser enn verbalspråket, for eksempel visuell meningsskaping. Boka bygger på Michael Hallidays språkbeskrivelse, men er også inspirert av andre forskere innenfor funksjonell lingvistikk.

Namn og Nemne. Tidsskrift for norsk namnegransking. Årgang 20/21 – 2003/04.

Utgjeve av Norsk namnelag. "Namn og Nemne" kommer normalt ut med ett nummer i året. Tidsskriftet er en vitenskapelig publikasjon som vender seg til og publiserer arbeid av alle som interesserer seg for norsk navnegransking i vid mening.

Nedreid, Gudlaug og Tom Schmidt (red.): Person- og stadnamn under den nordiske namnerenessansen. Rapport frå NORNAs 34. symposium, Dømmesmoen 10.–12. september 2005. Skriftserien nr. 116. Høgskolen i Agder, Kristiansand 2005. 148 s.

Artikkelsamlingen inneholder 11 omarbeidete innlegg som ble holdt på det 34. NORNA-symposiet på Dømmesmoen 10.–12. september 2004. Den nordiske navnerenessansen har sitt utspring og åndelige opphav i romantikken, en åndsretning som fikk stor innvirkning på navneskikken, særlig personnavn, men også stedsnavn. Artiklene tar for seg ulike aspekt ved navnerenessansen i Norden.

Nordens språk med røtter og føtter. Nordisk ministerråd, København 2005. 128 s.

Nordens språk med røtter og føtter er et fellsnordisk lærebokprosjekt rettet mot elever i videregående skole. Prosjektet er et samarbeid mellom Nordspråk, en sammenlutning av nordiske morsmåslærere og lærere som underviser i nordiske språk som fremmedspråk.

Boka presenterer språk med en lang historie i Norden: de skandinaviske språkene, øyspråkene islandsk og færøysk samt samisk, grønlandsk og finsk. Boka forteller om hvordan språkene er bygget opp, om deres historiske utvikling og de innbyrdes slektskapsforholdene. Til boka er det utarbeidet et omfattende undervisningsmateriale som består av korte og letttilgjengelige tekster om språkhistoriske og språkpolitiske emner. Se www.nordskol.org.

Norsk i hundre! Norsk som nasjonalspråk i globaliseringens tidsalder. Et forslag til strategi. Språkrådet, Oslo 2005. 184 s.

Dette er en utredning om framtidig norsk språkpolitikk, på linje med den svenske *Mål i mun*, den danske *Sprog på spil* og den finlandssvenske *Tänk om ....* Utredningen er skrevet for Språkrådet av en arbeidsgruppe ledet av Gjert Kristoffersen ved Universitetet i Bergen og ble lagt fram i oktober 2005. Den ligger nå til behandling i Kultur- og kirke departementet.

I Norge vil en ny språkpolitikk ikke være ny bare i absolutt forstand, men også sett i forhold til tradisjonell språkpolitikk på 1900-tallet, som var orientert mot tilnærming mellom bokmål og nynorsk, og dermed mot rettskrivning og bøyning av ord. Nå er det språkets – eller snarere språkenes – reelle og formelle stilling og status som skal stå i sentrum. Samtidig forutsetter *Norsk i hundre!* at likestillingen mellom de to målformene skal videreføres og styrkes.

Norsk i bundre! har hentet mye fra *Mål i mun*, blant annet forslaget om en trefoldig rett til språk: morsmål, nasjonalspråk og fremmedspråk, og forslaget om at språkpolitikk bør gjøres til et mer gjennomgående ansvar i forvaltningen og forankres i flere departementer.

Mange språkbruksområder drøftes i utredningen, og noen trekkes fram som mer utsatte, f.eks. forskning, høyere utdanning og deler av næringslivet. I tillegg framhever *Norsk i bundre!* fagspråk/terminologi og informasjonsteknologi som viktige felt der det trengs tiltak for språkstyrking. Utredningen foreslår ingen generell norsk språklov, men et antall mer begrensede og konkrete lovbestemmelser.

Nilsen, Anna Birgitta: Flerspråklig kommunikasjon i rettssalen. En kasusstudie av en flerspråklig rettsforhandling. Unipub forlag, Oslo 2005. 261 s.

Det finnes ingen egen utdanning for rettstolker i Norge, og utdanningsmulighetene er svært begrensede. Det betyr at rettssalen fungerer som opplæringsarena der tolkene lærer seg faget underveis. Avhandlingen handler om rettsikkerhet i et flerspråklig perspektiv, om de minoritetsspråkliges begrensede muligheter for å forstå og bli forstått, og for å oppnå troverdighet gjennom å overbevise. Disse begrensede mulighetene representerer et alvorlig brudd på kontradiksjonsprinsippet som sier at ingen skal dømmes uten først å ha blitt hørt.

Nordal, Anne Steinsvik (red.): Didaktiske perspektiv på nynorskopplæring. Nasjonalt senter for nynorsk i opplæring, Volda 2005. 180 s.

Boka inneholder alle innleggene fra konferansen "Nynorsk i opplæringa" som foregikk i forbindelse med åpningen av Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa i mars 2005. Boka er ment å bidra med ideer og erfaringer om hvordan god nynorskundervisning kan være, og hva som skal til for å lykkes bedre. Boka er skrevet for lærere, lærerstudenter og alle som utdanner lærere.

Nordica Bergensia, Nordisk institutt, Universitetet i Bergen. Nr. 32, Bergen 2005. 160 s.

Tidsskrift for lærere og studenter ved instituttet samt arbeid fra inviterte bidragsytere. Dette nummeret har blant annet artikler om karakterens gåtefulle karakter, aspekter ved færøysk språkpolitikk, historisk produktivitet, bruk og godkjenning av uvante fornavn. Innleggene fra opposentene til en doktordisputas om humoristen og Don Quijote er også tatt med.

Nytt om namn. Meldingsblad for Norsk namnelag. Nr. 41 og 42 – 2005. Oslo 2005.

Innholdet i meldingsbladet er korte faglige artikler og informasjon om aktuell nav-

nelitteratur, om navnekonferanser, om normerings spørsmål, om undervisning i navnelære o.l.

Rannem, Øyvin: Typografi og skrift. Abstrakt forlag, Oslo 2005. 272 s.

Boka prøver å sette typografien inn i en moderne sammenheng som vevdesign, grafisk design, arkitektur, forlagsredaksjon og journalistikk. Det er ei lærebok i typografi og skrift, og har et større kapittel om bokstav- og skriftutviklingens historie. Den tar opp spørsmål som leselighet og visuell struktur, og den gir råd om praktisk typografi.

Petter Schjerven m.fl.: Typisk norsk. Dinamo forlag, Oslo 2005. 320 s.

Boka ligger tett opp til TV-programmet med samme tittel. Dette er ingen vanlig språklære, heller ingen nynorsk bok. Boka er for den som er interessert i språk generelt, og den er ikke minst ei bok som får folk interessert i språk. Innholdet omfatter emner fra språkhistorie, grammatikk, skriveregler, stavemåter, dialekter og enkeltord. Her finnes de rareste stedsnavnene, de skumleste gatene, bokstavens historie og mye, mye mer, alt presentert med et glimt i øyet.

Schmidt, Tom: Nøvn austa åsen. Bustadnamn i Øystre Slidre. Novus forlag. Oslo 2005. 400 s.

Boka er en sterkt utvidet og revidert utgave av kapittelet "Østre Slidre Herred" i Oluf Ryghs *Norske Gaardnavne* (bind IV2 Kristians Amt, utgitt av Albert Kjær i 1902). Mens Rygh og Kjær med få unntak bare drøftet navn på matrikkelgårdene, inkluderer denne boka alle slags bustadnavn, samtidig som navna får en grundigere språklig og kulturhistorisk analyse.

Senje, Tone og Synnøve Sjong: Elevfortellinger. Respons og vurdering. J.W. Cappelens Forlag AS, Oslo 2005. 226 s.

I boka blir fortellingen som sjanger eller teksttype beskrevet ved hjelp av narratologi, fortellingsgrammatikk og tekstlingvistikk. Dette blir brukt til nærlesing og analyse av et utvalg elevfortellinger fra mange klassetrinn. Ved hjelp av ulike analyseverktøy kommer det fram hvordan og hvorfor tekstene fungerer, eller ikke fungerer, i forhold til fortellingens sjanger. Forfatterne henvender seg til lærere og studenter som arbeider med skriving utover ren begynnerundervisning i grunnskolen.

Skaug, Ingebjørg: Norsk språklydlære med øvelser. J.W. Cappelens Forlag AS, Oslo 2004. 230 s.

Boka er et praktisk læremiddel i norsk språklydlære som kombinerer fonetikk og logopedi. Forfatteren sammenligner språklyder på norsk, engelsk, tysk og fransk, og

boka inneholder øvelser for artikulasjonstrening. Den er skrevet for spesialpedagoger, språklærere, foreldre og utlendinger som skal lære norsk.

Sollid, Hilde: Språkdannelse og -stabilisering i møtet mellom kvensk og norsk.

Novus forlag, Oslo 2005. 302 s.

Denne boka er forfatterens doktoravhandling og undersøker og drøfter tilkomsten av en ny norsk dialekt i en nordnorsk bygd som siden 1800-tallet er gått over fra å være kvensktalende til å bli norsktalende. Det skjer gjennom en undersøkelse av hvordan et utvalg personer i alderen 17–81 år vurderer fire typer setninger som avviker fra standard norsk syntaks. Metoden er spørreskjemaundersøkelse og oppfølgingsintervju. Boka gir et innblikk i den flerkulturelle nordnorske språkhistoria, og er den første større studien av en norsk dialekt i et nordnorsk språkkontaktområde.

Som tittelen antyder, skiller forfatteren mellom en dannelsesfase og en stabiliseringsfase i utviklingen av dialekten. Ved hjelp av teorier om kreolspråkdannelse, andre-språksinnlæring og språklig utjamning utforskes denne nye dialekten fra den oppsto på begynnelsen av 1900-tallet, til den språklige stabiliseringsprosessen er gjennomført blant dagens ungdom.

Gjennom sitt historiske (diakrone) perspektiv gir boka en nyttig innføring i viktige sider ved nordnorsk språkhistorie og den gamle flerspråkligheten på Nordkalotten. Boka er aktuell nettopp nå, da kvensk er blitt anerkjent som eget språk i Norge, men den vil også ha bredere interesse gjennom sitt vide perspektiv på språkendring og språkskifte i en tid da debatten går om flerspråklighet, opplæring og integrering.

Torp, Arne: Nordiske språk i nordisk og germansk perspektiv. Nytt opplag,

Novus forlag, Oslo 2005. 123 s.

Boka er primært ei lærebok for mellomfag i nordiske språk, men ho kan sjølvsagt lesast av andre som er interessert i å få kunnskap om nordiske eller nordgermanske språk. Nordiske språk tyder i denne sammenhengen dansk, færøysk, islandsk, norsk og svensk, til skilnad frå grønlandsk, finsk og samisk som også blir snakka i dei nordiske landa, men som ikkje er nordiske språk i lingvistisk forstand. Hovudvekta ligg på skildringa av dei moderne nordiske standardspråka (dansk og svensk, sedde i høve til norsk), men øyspråka (færøysk og islandsk) blir og omtala. I tillegg finst det eit eige kapittel om folkemålet (dialektane) i Skandinavia.

Uri, Helene: (Nesten) alt du trenger å vite om norsk. Kunnskapsforlaget, Oslo 2005.

206 s.

52 personer belyser språket fra sitt ståsted. Omtrent halvparten av disse personene er språkvitere. Den andre halvparten er ikke det. Boka har artikler om runer og reto-

rikk, om tusenkunstnere og kontantstøtte, om palindromer og krigen i Jugoslavia, mat og sex, tv-teksting og oversettelse, golf og fotball og mye, mye mer.

Venås, Kjell: Sigurd Kolsrud. Novus forlag, Oslo 2005. 325 s.

Dette er ein fagleg biografi om Sigurd Kolsrud (1888–1957). Boka gjer greie for det Kolsrud gjorde som vitskapsmann på ymse felt. Han skreiv om norske målføre, særleg austlandsmål, og han gav ut kjeldeskrifter til språk- og kulturhistoria elles. Særleg viktige var arbeida hans i allmenn språkvitskap. Sigurd Kolsrud la eit grunnlag for forskning på norsk talemål ved å skape og byggje ut Norsk målførearkiv. I ti år leidde han arbeidet med førebuingane til Norsk Ordbok.

Viborg, Ebbe: Levende latin. Aschehoug forlag, Oslo 2005. 184 s.

Overraskende mange latinske sitater og fyndord brukes fortsatt, og denne boka gir en norsk oversettelse av mange av dem sammen med en kort forklaring på hvordan de har oppstått, hvem de skriver seg fra og lignende. Som kuriosa er det tatt med noen morsomme sitater og konstruksjoner fra vår egen tid. Boka er organisert etter emner slik at det ikke er nødvendig med kjennskap til latin for å finne fram.

Vinje, Finn-Erik: Ut med språket. Schibsted Forlagene, Oslo 2005. 264 s.

Boka forutsetter ingen norskfaglig bakgrunn. Stilen er essayistisk kåserende og innholdet er presentert tematisk.

Vinje, Finn-Erik: Norsk grammatikk – det språklige byggverket. Kunnskapsforlaget, Oslo 2005. 265 s.

Norsk grammatikk - det språklige byggverket henvender seg til lærere, journalister og andre lesende og skrivende folk av ymse slag. Boka er både deskriptiv og normativ. Den presenterer hevdvunnen språkbruk og skrivevantes normoppfatning, men den avviker også fra vanlig skolegrammatikk på noen punkter, særlig gjelder dette bruken og omtalen av termen *frase*. Kapitteloverskriftene er basert på byggesteinene i språket: Etter en innledende oversikt om hva grammatikk er, omtaler han *lydene*, så følger *bokstavene*, *ordene*, *frasene*, *setningene* og avslutningskapitlet er en kort omtale av *teksten*.

Østmoe, Tor Ivar: Latin for gud & hvermann. Kunnskapsforlaget, Oslo 2005. 229 s.

En samling klassiske sitater satt inn i sin rette sammenheng slik at alle kan se hvor sitatet faktisk stammer fra. Boka har en innføring i grammatikk, mye fakta, gloselister og litt hjernetrim. Den er illustrert med tegninger av Karine Haaland.

Aasen, Arne Johannes og Sture Nome (red.): Det nye norskfaget. Fagbokforlaget, Bergen 2005. 208 s.

Det nye norskfaget er en tekstsamling om norskfagets utfordring og innhold. Bidragene spenner fra tekster om skriving og lesing som tekstkulturelle felt til tekster om norskfaget som et møtested for vår tids utfordring. Bokas bidrag beskriver ulike måter å legitimere, forstå og gi norskfaget et innhold i vår tid. Boka er viktig både for nyutdannede norsklærere og for dem som alt underviser i skolen.

Sverige

Av Birgitta Lindgren

Amnestål, Per: Skrivkänsla. Handbok i redaktionellt språkarbeite. Norstedts Akademiska förlag. 156 s.

Författaren är journalist och undervisar i tidningsskrivande. Han har givit ut flera handledningar och handböcker. Huvudsyftet med denna handbok är enligt inledningen: "Att ge tips om vad en språkansvarig –redan existerande eller i vardande – kan arbeta med, och hur." Två aspekter genomsyrar boken: skrivprocess och begriplighet.

Att anlägga perspektiv. Red. Staffan Hellberg och Göran Rossholm. Symposion 2005. 271 s.

Nio representanter från olika vetenskapsområden belyser här perspektivbegreppet. Bland artiklarna kan nämnas: *Staffan Hellberg*: Perspektiv och genrer, *Göran Sonesson*: Semiotiska perspektiv på perspektiv, *Östen Dahl*: Perspektiv och narration i talspråket.

Carling, Gerd: Romani i svenskan. Storstadsspråk och standardspråk. Carlssons 2005. 117 s.

Här får man en översikt över ett av Sveriges officiella minoritetsspråk, romani, dess ursprung och historik i Sverige. Det finns också en ordlistedel.

Carlsson, Maria: Deutsch und Schwedisch im Kontrast. Acta Universitatis Gothoburgensis. Göteborger Germanistische Forschungen 43. Göteborgs universitet 2004. Ak.avh. 190 s.

Författaren har jämfört tyska och svenska med avseende på nominal- och verbal-konstruktioner. Svenskt skriftspråk är verbrikare än tyskt, som är substantivrikare och möjligen lite mer koncentrerat. Det beror på att den skrivna svenskan stilistiskt ligger närmare talet.

Domeij, Rickard: Datorn granskar språket. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden 92. Norstedts Akademiska förlag 2005. 119 s.

Se *Publikasjoner fra språknemndene*.

Delsing, Lars-Olof & Katarina Lundin Åkesson: Håller språket ihop Norden. En forskningsrapport om ungdomars förståelse av danska, svenska och norska. TemaNord 2005:573. Nordiska ministerrådet 2005. 150 s.

Här presenteras resultaten av den största undersökning av internordisk språkförståelse som gjorts på trettio år. Ungdomars förståelse i tal och skrift har testats. Dessutom har attityderna till grannspråken undersökts. En jämförelse med kunskaperna i engelska har också gjorts samt en jämförelse med föräldrarnas internordiska språkförståelse. Resultaten tyder på att det skett stora förändringar. Kort sagt har förståelsen försämrats och kunskaperna i engelska är bättre än kunskaperna i grannspråken.

Den framgångsrika ekonomiskan. Red. Björn Rombach. Santéus 2005. 268 s.

Det är inte bara ekonomer som talar "ekonomiska". I denna bok försöker ett antal författare ringa in det fackspråkspråk och den jargong som inte bara ekonomer utan också samhället i övrigt alltmer svänger sig med. Man får en bild av hur detta språk under de senaste decennierna trängt sig in i kulturvärlden och hela den offentliga sektorn och i dag når varje enskild människa med börsrapporter i kvällstidningen och mobilen. "Ekonomiskan" har blivit mer allmänspråk än fackspråk.

Den skrivande studenten. Idéer, erfarenheter och forskning från Textverkstaden vid Växjö universitet. Red. Maria Lindgren. Rapporter från Växjö universitet, Humaniora Nr 15, 2005. 145 s.

På regeringens uppdrag har Växjö universitet drivit en verksamhet i form av en textverkstad inom projektet "Breddad rekrytering till högskolestudier". I denna verkstad har studenter fått lära sig hur man skriver på akademisk nivå, och till detta har också knutits kursverksamhet och forskning.

Englund, Helena och Maria Sundin: Tillgängliga webbplatser i praktiken. Jure förlag 2004. 184 s.

Författarna, som båda är examinerade språkkonsulter, ger här god råd om hur man formulerar och formger webbtexter, så att de blir tillgängliga för alla.

Fröjd, Per: Att läsa och förstå svenska. Läsförmågan hos elever i årskurs 9 i Borås 2000–2002. Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap 3. Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet 2005. 272 s. Ak. avh.

I denna avhandling har författaren undersökt hur läsförmågan hos skolelever i Borås försämrats under en mycket kort. Han söker möjliga orsaker. I själva undervisningen är det sådant som nya läroplaner, sämre resurser och färre utbildade lärare. Men elevernas dator- och tv-vanor kan också spela in.

Hebbe, Agneta och Kerstin Ek: Ordglädje. Bygg vidare på ditt ordförråd. Natur och Kultur 2005. 286 s.

Som undertiteln antyder är detta en fortsättning på en tidigare skrift, som också den är tänkt att uppmuntra till lära sig mer om ord.

Johannesson, Kurt: Svensk retorik från medeltiden till våra dagar. Norstedts 2005. 345 s.

Här får vi svensk retoriks historia eller svensk historia i ett retorikperspektiv. Man får veta vilka retoriska moden och mönster som gällt under olika tider samt möta utdrag ur texter och tal från olika perioder.

Josefsson, Gunlög: Ord. Studentlitteratur, 2005. 261 s.

Författaren, som skrivit en avhandling om svensk ordbildning, har här ställt samman en modern ordbildningslära. Ett kapitel ägnas också åt barnets väg till ordet.

Knutsson, Ola: Developing and evaluating language tools for writers and learners of Swedish. Nada, Kungliga tekniska högskolan 2005. Ak.avh.

Författaren, som varit med om att utveckla skrivstödsprogrammet Granska på Kungliga tekniska högskolan, beskriver detta och andra program, och över huvud taget utvecklingsarbetet kring skrivstödsprogram för svenska. Avhandlingen är en sammanläggningsavhandling med alla delar skrivna på engelska. Endast en del av förordet till huvuddelen är på svenska.

Lindqvist, Yvonne: Högt och lågt i skönlitterär översättning till svenska. Hallgren & Fallgren, Ord och stil 36, 2005. 192 s.

Det här är en populärvetenskaplig version av författarens avhandling om villkoren för översättning av högprestigelitteratur och lågprestigelitteratur. Det är inte säkert att den som är duktig som översättare av högprestigelitteratur klarar av kraven som ställs på en översättning av lågprestigelitteratur.

Linhardt, Jan: Retorik. Översatt av José Luis Ramirez. Rhetor förlag 2005. 167 s.

Det här är en översättning av en bok som utkom redan 1975 i Danmark. Det har hunnit bli en klassiker för retorikintresserade. Den ger en införing i retorikens grundbegrepp.

Melin, Lars och Martin Melin: Fiint språk. Språket som förhöjer, förför och förargar. Svenska förlaget 2005. 148 s.

En underhållande bok om hur det är med våra föreställningar om vad som anses som fint språk, såsom vissa ord, visst uttal (t.ex. fin med "surrande" i) och vissa språk, som franska.

Nielsen, Cecilia: Mellan fakticitet och projekt. Läs- och skrivsvårigheter och strävan att övervinna dem. Acta Universitatis Gothoburgensis. Göteborg Studies in Educational Sciences 234. Göteborgs universitet 2005. 312 s. Ak.avh.

I dagens samhälle är läsning och skrivning livsviktigt, och det skrivna ordet värderas högre än det talade. Personer med läs- och skrivsvårigheter får det svårt. I avhandlingen beskriver författaren hur ett antal personer med dessa problem ändå inte ger upp utan klarar av övervinna svårigheterna.

Miss. Meddelanden från Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet.

Under 2005 utkom följande skrifter i denna serie: Nr 50 *Stina Andréasson*: "Svär man eller så, så låter det ju inte så jävla bra". Hur språklig identitet konstrueras av fyra pojkar vid en gymnasieskolas elprogram. Nr 51 *Mathias Tistelgren*: Det vilsne statsrådet och den första konungen. Om adjektivens böjning i bestämd form singularis. Nr 52 *Emilia Sturm*: Ingefrid, Halim och 450 andra namn. En sociolingvistisk studie av skönlitterär förnamnsvariation.

Målföret. Medlemsblad för Nya Tungomålgillet.

Detta medlemsblad har under året utkommit med 4 nummer. Förutom artiklar om det nutida språket finns även artiklar med textprov från äldre tider, väl värda omläsning, t.ex. *Robert Geete*: Språkstudier i en matsedel. Vidare artiklar och textprov på dialekt, allt för att visa den rikedom som finns i svenskan.

Namnens dynamik. Utvecklingstendenser och drivkrafter inom nordiskt namnskick. Red. Staffan Nyström. Handlingar från den trettonde nordiska namnforskar-kongressen i Tällberg 15–18 augusti 2003. Norna-rapporter 80. Nornaförlaget Uppsala 2005. 433 s.

Bland bidragen i denna konferensrapport kan nämnas *Sonja Entzenberg*: Släktnamnens sociala signifikans – gifta kvinnors val av släktnamn i modern tid, *Birgit Eggert*: Danske stednavne på *-holt*. Fra naturnavn til bebyggelsesnavn, *Mari Voipio*: Finländska domännamn: kampen mellan frihet och protektionism, *Guro Reisæter*: Med babelske namn i bagasjen. Registrering og bruk av uvanlige navn ved innvandring til Noreg.

Nationella minoriteter och minoritetsspråk. Konstitutionsutskottets uppföljning av 1999 års riksdagsbeslut. Bakgrund, innehåll och resultat. Rapporter från riksdagen 2004/05:RFR3. 2005. 340 s.

År 1999 togs ett riksdagsbeslut där man beslöt att Sverige skulle underteckna Europarådets minoritetsspråkskonvention och man fastslog att Sverige har fem minoritetsspråk – finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Konstitutionsutskottet i riksdagen har nu låtit gjort en uppföljning av detta beslut. Här presenteras tre studier: en avser hur Sverige lever upp till minoritetsspråkskonventionen, en annan studie avser hur man genomfört lagarna om användning av minoritetsspråk i förvaltningsområdena i Norrbottens län och en tredje studie är en internationell kartläggning.

Nilsson, Jenny: Adverb i interaktion. Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap 4. Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet 2005. 231 s. Ak.avh.

Författaren har undersökt hur ett femtiotal adverb, t.ex. *förstås, faktiskt, ändå, om man säger så, egentligen, nämen*, fungerar i samtal. Samtalskontexten får ofta avgöra vad dessa uttryck betyder. Materialet är ett talspråksmaterial där drygt hundra gymnasieelever samtalar.

Ordat. Det svenska ordförrådets utveckling 1800-2000. Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet.

Under 2005 utkom följande skrift i denna serie: Nr 24 Monika Haglund-Dragic: Om adjektiviska sammansättningar i svenska och tyska.

Otterup, Tore: ”Jag känner mej begåvad bara”. Om flerspråkighet och identitetskonstruktion bland ungdomar i ett multietniskt förortsområde. Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap 2. Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet 2005. 281 s. Ak.avh.

Författaren har gjort en enkätundersökning med 179 mellanstadieelever med utländsk bakgrund och följt upp med intervjuer med några stycken. En mindre grupp anger att de är enspråkiga och alltså bara talar svenska, medan runt 20 säger att de talar mer än två språk. De flesta tycker att det är bra att kunna flera språk och de flesta skattar sitt eget modersmål högt men menar samtidigt att det är viktigt att lära sig svenska. Som andra undersökningar visar även denna undersökning dessvärre elever med utländsk bakgrund genomsnittligt klarar sig sämre i skolan.

Palmér, Anne & Eva Östlund-Stjärnegårdh: Bedömning av elevtext. Natur & Kultur 2005. 188 s.

Författarna, som själva har ämneslärare i botten, beskriver en modell för bedömning och betygsättning av elevers texter.

Pettersson, Gertrud: Svenska språket under sjuhundra år. En historia om svenskan och dess utforskande. 2. uppl. Studentlitteratur 2005. 290 s.

I huvuddrag är boken oförändrad men en uppdatering har gjorts.

Retorikmagasinet.

Denna tidskrift har under året utkommit med 4 nummer. Bland artiklarna kan nämnas i nr 25: *Maxus Widarson: Ord för liv*, i nr 26 *Laura Marie Sørensen: Sagoberättaren Andersen*, i nr 27 *Bo Rehnberg: Mördande presentationer*.

Ringstam, Hans: Standardisering av geografiska namn. Om FN:s ortnamnsarbete. Ortnamn och ortnamnsvård 7. Lantmäteriet, Gävle 2005. 107 s.

Här beskrivs det arbete som FN bedriver när det gäller internationell standardisering av ortnamn världen över.

Rätten till mitt språk. Förstärkt minoritetsskydd. Delbetänkande från Utredningen om finska och sydsamiska språken. SOU 2005:40. 681 s.

Paavo Vallius har som enmansutredare haft i uppdrag att utreda om nuvarande förvaltningsområde för finska språket skall utvidgas till Stockholms- och Mälardalsregionen. I uppdraget ingår också att lämna förslag till ändringar i nuvarande minoritetsspråkslagstiftning med anledning av bland annat Europarådets kritik.

Samtal och grammatik. Studier i svenskt samtalsspråk. Red. Jan Anward & Bengt Nordberg. Studentlitteratur 2005. 328 s.

Här presenterar ett antal forskare inom projektet "Samtalsspråkets grammatik" sina rön om några återkommande grammatiska strukturer. Det undersökta materialet består av över 500 timmars tal. Det finns institutionella samtal till som t.ex. samtal till en giftinformationscentral och polisförhör, men också icke-institutionella samtal som grupp-samtal och dialoger.

SLÅ (Svenskläraryöningens årsskrift). Svenskläraryserien.

SLÅ 2004 har titeln *"Det meningsfulla ordet är det mänskliga medvetandets mikrokosmos". Läsande skrivande och identitet*. Temat är läsandets och skrivandets betydelse för identitetsskapandet. Bo Rehnberg berättar om hur den dövblinda Helen Keller "föds på nytt" som sexåring genom att hon plötsligt får insikt om vad språk är. *Eva Järström och Gunilla Skogsberg-Lindén* rapporterar hur det gick i skolan för ett antal barn med läs- och skrivhandikapp.

SLÅ 2005 har titeln *Perspektiv på didaktik*. I en artikel berättar *Nils-Erik Nilsson* om hur elever gick till väga när de fick i uppdrag att skriva på sin dialekt. De måste uppfinna en skriftspråksnorm.

SoLiD (*Sociolinguvistiska dokument*). Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet.

Under 2005 utkom följande skrift i denna serie. Nr 16 (=FUMS Rapport nr 214). *Birgitta Emanuelsson*: Gatus – ett multietniskt ungdomsspråk i Uppsala.

Språk i tid. Studier tillägnade Mats Thelander. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk 67. Uppsala universitet 2005. 593 s.

Bland de många bidragen kan nämnas *Lars Gunnar Andersson*: Språkkänsla som mönsterminnen, *Olle Josephson*: De är aldrig fel, *Ulla Melander Marttala*: Dramatiska telefonsamtal, *Svante Strandberg*: Njushammar, *Geirr Wiggen*: Nyere personligetsforsknings relevans för framtidig sociolingvistik.

Språk och stil. Tidskrift för svensk språkforskning. Ny följd. 14, 2004. 220 s.

Bland artiklarna kan nämnas: *Anna-Malin Karlsson*: Vad vill vi att kunden ska köpa?, *Barbro Lundin*: Icke satsformade meningar i modern tidningssvenska. Språk och stil rymmer också artiklar om äldre svenska, kortare bidrag och recensioner. I detta nummer ingår en starkt kritisk recension av *Svenskt språkbruk*.

Språkriktighetsboken utarbetad av Svenska språknämnden. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden 93. Norstedts Akademiska förlag 2005. 413 s.

Se *Publikasjoner fra språknemndene*.

Studier i svensk språkhistoria 8. Red. *Cecilia Falk och Lars-Olof Delsing*. Lundastudier i nordisk språkvetenskap A 63. Institutionen för nordiska språk. Lunds universitet 2005. 342 s.

Det här är rapporten från den åttionde sammankomsten för svenska språkets historia. Temat för konferens var "Språkförändringar på olika nivåer i språket". Bland artiklarna kan nämnas *Lars Holm*: Uttrycksvariation i Swedbergs Svensk Ordabok, *Sven Lange*: Orddöd i svenskan, *Ida Larsson*: Adjektivändelserna *-a* och *-e* från fornsvenska till nysvenska, *Ulf Teleman*: Språkvetarna och den svenska avstavningen i ett historiskt perspektiv.

Svenska i utveckling. Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet.

Under 2005 utkom följande skrift i denna serie. Nr 21 *Maria Eklund Heinonen*: Godkänd eller underkänd? Hur processbarheten kan tillämpas vid muntliga språktester av andraspråksinlärare.

Svenskans beskrivning. Förhandlingar vid tjugosjunde sammankonsten för svenskans beskrivning. Växjö University Press 27. 422 s.

Temat för den konferens som rapporten avser var ”Svenska – lokalt och globalt”. Bland artiklarna kan nämnas *Lars-Gunnar Andersson: Svenskans globalt*, *Siv Björklund: Vi hålls friska om vi samlar oss*, Nele Bulckaert: Språklig osäkerhet i pluricentriska språkområden, *Gudrun Svensson: Att bekräfta sanningen*.

Svenskläraren. Tidskrift för Svensklärarföreningen.

Under året ha tidskriften utkommit med 5 nummer med olika teman: nr 1 svenska som andraspråk, nr 2 skrivande, nr 3 påverkan, nr 4 språklek. I varje nummer finns en språkspalt som Svenska språknämnden står för samt bokanmälningar.

TeFa. (Text- och fackspråksforskning). Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet.

Under 2005 utkom följande skrifter i denna serie. Nr 41 *The Immigrant and the Workplace*. Edited by Britt-Louise Gunnarsson. Nr 42 *Communication in the Workplace*. Edited by Britt-Louise Gunnarsson. Nr 43 *Karin Pettersson: Kön och auktoritet i expertintervjuer*. Nr 44 *Språk och kultur i det multietniska Sverige*. Red. Ulla Börestam och Britt-Louise Gunnarsson.

Terminologiskt smörgåsbord. Nordterm 12. 2005. 359 s.

Detta är en rapport från det tolfte mötet som de nordiska terminologiorganen arrangerar. Mötet inleddes med en kurs, där bl.a. begreppsmodellering behandlades. Boken kan beställas från Terminologicentrum TNC <tnc@tnc.se>

Text i arbete/Text at work. Festskrift till Britt-Louise Gunnarsson. Association suédoise de linguistique appliquée. Svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap. Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 2005. 376 s.

Bland de många bidragen i denna festskrift kan nämnas: *Viveka Adelswärd: Måltiden – inte bara mat utan också prat*, *Björn Melander: Engelska och svenska vid Uppsala universitet – en uppföljning*, *Mats Thelander: Man måste väl inte? Om tilltagande bruk av negerat måste i dagens svenska*, *Gunlög Sundberg: Omformuleringar som resurs och begränsning*, *Charles Bazerman & Joseph Little: Knowing Academic Language*.

Tolkutbildning. Nya former för nya krav. Betänkande av Utredningen om kontakttolkar. SOU 2005:37. 279. s.

Denna utredning har föranletts av förändringarna inom utlänningslagstiftningen. Här prövas hur det ökade behovet av kvalificerad tolkning kan tillgodoses.

Under ytan. Humanistboken 2005 nummer 18. Göteborgs universitet. 332 s.

Föreläsningar hållna under humanistdagarna 2005 vid Göteborgs universitet har samlats i en rapport. Temat är "under ytan", d.v.s. inget är vad det synes vara. Där ingår ett tiotal som behandlar språk, bl.a. *Hans Landqvist*: När Corridors of healing blir Tveksam diagnos: vad finns under ytan på översatt romantitlar i Vita serien?, *Eva Nyman*: Under ytan av vår tids språk. Ortnamnen – språkliga fornlämningar, *Sören Sjöström*: Vitsen – under språkets yta.

ORDBØKER

Danmark

Alring, Michael: Aschehous store synonymordbog. Aschehoug, København 2004. 501 s.

Axelsen, Jens: Dansk-Engelsk Ordbog. 10. udg. Gyldendal, København 2005. 1048 s.

Axelsen, Jens: Engelsk-Dansk Ordbog. 13. udg. Gyldendal, København 2005. 976 s.

Axelsen, Jens, Grethe Hjorth, Thomas Ingemann, Pia Vater: Retskrivningsordbog. 2. udg. Gyldendal, København 2005. 752 s.

Andersson, Henrik m.fl. (red.): Supplement til Ordbog over det danske Sprog, bind 5. Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Gyldendal, København 2005. 1804 sp.

Becker-Christensen, Christian m.fl.: Politikens Nudansk Ordbog med etymologi. 3. udg. Politikens Forlag, København 2005. 1632 s. + cd-rom.

Bergstrøm-Nielsen, Henrik, Preben Späth, Birgitte Lohse, Peter Jürgensen: Tysk-Dansk Ordbog. Gyldendal, København 2005. 2125 s.

Dansk Sprognævn: Retskrivningsordbogen. 3. udg., 4. oplag med ændrede kom-maregler. Alinea-Aschehoug, København 2005. 749 s.

Den Danske Ordbog, bind 4. Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Redigeret af Ebba Hjorth, Keld Kristensen m.fl. Gyldendal, København 2005. 686 s.

Den Danske Ordbog, bind 5. Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Redigeret af Ebba Hjorth, Keld Kristensen m.fl. Gyldendal, København 2005. 799 s.

Den Danske Ordbog, bind 6. Udgivet af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Redigeret af Ebba Hjorth, Keld Kristensen m.fl. Gyldendal, København 2005. 676 s.

Dissing, Børge og Sigrid Helles: Dansk-Dansk Ordbog. Gyldendal, København 2005. 606 s.

Farø, Ken, Inge Voller: Tysk-Dansk/Dansk-Tysk Ordbog - Medium. Gyldendal, København 2005. 864 s.

Frandsen, Helle Pals: Engelsk-Dansk Juridisk Ordbog. 3. udg. Gyldendal, København 2005. 216 s.

Gawinsky, Birthe, Pia Vater: Spansk-Dansk/Dansk-Spansk Ordbog - Mini. Gyldendal, København 2005. 960 s.

Gregersen, Axel Heide: Portugisisk-Dansk/Dansk-Portugisisk Ordbog. 3. udg. Gyldendal, København 2005. 648 s.

Gubba, Wilhelm: Dansk-Tysk Juridisk Ordbog. 4. udg. Gyldendal, København 2005. 590 s.

Gyldendals Engelsk-Dansk/Dansk-Engelsk Ordbog - Mini. 2. udg. Gyldendal, København 2005. 976 s.

Gyldendals Store Engelskparlør. Gyldendal, København 2005. 300 s.

Gyldendals Store Franskparlør. Gyldendal, København 2005. 324 s.

Gyldendals Store Italiensparlør. Gyldendal, København 2005. 300 s.

Gyldendals Store Spanskparlør. Gyldendal, København 2005. 274 s.

Gyldendals Store Tyskparlør. Gyldendal, København 2005. 300 s.

Gyldendals Tysk-Dansk/Dansk-Tysk Ordbog - Mini. 2. udg. Gyldendal, København 2005. 957 s.

Hansen, Else Juul, Henrik Hovmark, Kirsten Jeppesen Kragh, Birgit Schlifer: Dansk-Fransk Ordbog. 7. udg. Gyldendal, København 2005. 896 s. + cd-rom.

Harrit, Jørgen, Valentina Harrit: Russisk-Dansk Ordbog. 2. udg. Gyldendal, København 2005. 552 s.

Hartmann, Ellen, Valfrid Palmgreen Munch-Pedersen: Svensk-Dansk Ordbog. 4. udg. Gyldendal, København 2005. 1232 s.

Hvid, Erik, Jane Rosenkilde Jacobsen, Dorthe Stage: Engelsk-Dansk/Dansk-Engelsk Ordbog - Medium. Gyldendal, København 2005. 872 s.

Kjærulff-Nielsen, B.: Engelsk-Dansk Ordbog. 6. udg. Gyldendal, København 2005. 1824 s. + cd-rom.

Laursen, Anne Lise, Virginia Hvid, Sven Tarp: Dansk-Spansk Erhvervsordbog. 2. udg. Gyldendal, København 2005. 336 s.

Lindskog, Bengt I: Medicinsk Ordbog. Gyldendal, København 2004. Oversat af Kent Havemann. Dansk fagredaktion under ledelse af Henriette Deckert. 991 s.

Mogensen, Jens Erik, Elisabeth Møller, Holm Fleischer, Helmut Molly, Egon Bork: Dansk-Tysk Ordbog. 11. udg. Gyldendal, København 2005. 992 s.

Mogensen, Jens Erik, Ingeborg Zint, Egon Bork: Tysk-Dansk Ordbog. 14. udg. Gyldendal, København 2005. 836 s.

Pedersen, Viggo Hjørnager: Vinterberg & Bodelsen: Dansk-Engelsk Ordbog. 4. udg. Gyldendal, København 2005. 2612 s. + cd-rom.

Politikens Dansk Pocketordbog. Politikens Forlag, København 2005. 1008 s.

Politikens Engelsk Pocketordbog. Politikens Forlag, København 2005. 1030 s.

Politikens Engelsk Skoleordbog. Politikens Forlag, København 2005. 764 s.

Politikens Nudansk Ordbog. 19. udg. Politikens Forlag, København 2005. 1354 s. + cd-rom.

Politikens Retskrivnings- og Betydningsordbog. 5. udg. Politikens Forlag, København 2005. 784 s. + cd-rom.

Politikens Tysk Pocketordbog. Politikens Forlag, København 2005. 1212 s.

Finland

Ankunkankku pamppaa : vekarat-suomi-vekarat sanakirja. (finska barnord)- Lahti : Positiivarit, [2005] (Markprint). - 143 s. : kuv.

Antonelli, Antonella: Magic English : kuvasanakirja. (engelsk bildordbok) [Helsinki] : Sanoma Magazines Finland, 2005 (WS Bookwell). - (2. p.). - 152 s.

Bennett, Maija-Liisa: Gastronominen sanasto : englant-suomi-englanti. (engelsk-finsk-engelsk gastronomisk ordlista)- Helsinki : WSOY, 2005. - 306, [1] s.

Elähän hötkyile : suomea suupielestä toiseen. (finska dialekt- och slangord) - Helsinki : WSOY, 2005 (WS Bookwell). - [1047] s.: kuv.

EnDic2004 : ympäristösanakirja. - Helsinki : Finnish Environment Institute, 2004 (Tark. ja uud. p.). - xxxiv, 1085 s. Eurosanakirja : suomi, englant, espanja, italia, ranska, saksa. (miljöordbok finska, engelska, spanska, italienska, franska, tyska) - Julkaistu: [Helsinki] : Gummerus, 2005 (Gummerus) (21. p.). - 415, [1] s.

Finsk-svensk utbildningsordlista. - Helsingfors : Utbildningsstyrelsen : Forskningscentralen för de inhemska språken, 2005 (Vammalan kirjap.). - (2. uppl.). - 117 s.

Geoinformatiikan sanasto. (ordlista för geoinformatik) - Helsinki : Sanastokeskus TSK, 2005 (Gummerus kirjapaino). - 54 s. : kuv.

Golf-suomi-sanakirja. (finsk golfordbok)- Turku : Jupimed, 2005. - [74] s.

Grahn, Henry: Henry's fish dictionary. - [Kauniainen, Vanha Turuntie 10] : [Henry Grahn], 2005 ([Unipress]). - 100 s.

Henell, Salme: Oottako träillä? : Jalasjärven murre-sanakirja. (ordbok över Jalasjärvidialekten) - [Jalasjärvi] : Salme Henell, 2005 (Painatalo Casper). - 255, [1] s. : kuv.

Hiltunen, Arnold: Suomi-venäjä-suomi taskusanakirja. (finsk-rysk-finsk fickordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (WS Bookwell). - (8. päivitetty ja uud. p.). - 809, [1] s. : kartt.

Hytönen, Ahti: Suomi-espanja-suomi : taskusanakirja. (finsk-spansk-finsk fickordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (WS Bookwell). - (8. päivitetty ja uud. p.). - 1165, [3] s. : kartt

Immanen, Seija: Käslasos: Valkealan sisäkylien murteesta: Haukjärven kielioppia, hyljeksittyä sanastoa. (ordlista över Valkeala- och Haukjärvidialekterna) - [Tampere] : Pilot-kustannus, 2005. - 247 s.

Iso sivistyssanakirja : sivistyssanat hakemistoinen. (ordbok över främmande ord i finskan) - Helsinki : WSOY, 2005 (WS Bookwell). - 535 s.

Joutjärvi, Marita: Ruokasanasto. (matordlista) - Helsinki: WSOY, 2005. - 308 s. : kuv.

Joutsen, Matti: Lakikielen sanakirja : englanti-suomi. (engelsk-finsk juridisk ordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (WS Bookwell). - 516 s.

Joutsen, Matti: Lakikielen sanakirja : suomi-englanti. (finsk-engelsk juridisk ordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (WS Bookwell). - 650 s.

Junttila, Kristiina: Perioperative documentation in Finland - validating the Perioperative Nursing Data Set in Finnish perioperative nursing. - Turku : Turun yliopisto, 2005 (Painosalama). - 117, [54] s. : kuv.

Kalliopuska, Mirja: Psykologian sanasto. (psykologisk ordlista) - Helsingissä : Otava, 2005 (Otavan kirjap.). - 236 s.

Karjalainen, Kaisa: Puutarhasanasto : englanti-suomi-englanti. (engelsk-finsk-engelsk trädgårdsordlista) - Helsinki : Tammi, 2005 (Dark). - 183, [1] s.

Karjalan kielen sanakirja : Kuudes osa : T-Ö / [päätoimittaja: Raija Koponen]. (karelska ordboken, del 6) - Helsinki : Suomalais-ugrilainen seura, 2005. - 782 s. : kartt.

Klemmt, Rolf: Suomi-saksa-suomi-sanakirja. (finsk-tysk-finsk ordbok) - [Helsinki] : Gummerus, 2005 (Gummerus). - (2. laitos, 5. tark. ja päivitetty p.). - 1922 s., [1] taiteilehti

Koivisto, Viljo: Romano-finitiko-angliko laavesko liin. (romsk ordbok) - [Helsinki] : [Opetushallitus], 2005 (Edita Prima). -(2. p.). - XX, 366, [2] s.

Korkeakoulusanasto. (högskoleordlista) - Helsinki : Yliopistopaino, 2005. - 563 s.

Krawczykiewicz, Antoni: Suomi-puola-suomi : taskusanakirja. (finsk-polsk-finsk fickordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (St Michel Print). - (4. p.). - 685 s.

Kuinka voitte? : suomi-venäjä-suomi –sanasto terveysalalle : finsko-russko-finskij slovar' po zdravoohraneniju. (finsk-rysk-finsk ordlista inom hälsovård)- Joensuu : Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, 2005. - 98 s.

Laanpere, Helga: Suomi-viro-suomi : taskusanakirja. (finsk-estnisk-finsk fickordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (WS Bookwell)(12. p.). - 499 s.

Lappalainen, Jukka: Höystikkäät : makupaloja Savon latvoelta. – (savolaxiska ord och uttryck) [Lapinlahti, Ukkopaavontie 14] : Ylä-Savon sanat : Jukka Lappalainen, 2005 (Gummerus kirjapaino). - 189 s. : kuv.

Lares, Juha: Suomi-saksa-suomi : taskusanakirja. (finsk-tysk-finsk fickordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (8. p.). - 1149, [2] s. : kartt.

Latviesu-somu-latviesu-wardnica. (lettisk-finsk-lettisk ordbok) - Helsinki : Finn Lectura, 2005 (Hakapaino). - (2. uud. p.). - 338 s.

Li, Guangyun: Suomi-kiina suursanakirja. (finsk-kinesisk storordbok) - Helsinki : Art house, 2005 (Gummerus Kirjapaino). - 723 s.

Markus, Kaija: Unkaria helposti taskukoossa. (ungersk reseordbok) - [Helsinki] : Suomi-Unkari seura, 2005 (Yliopistopaino). - 111, [1] s. : kartt.

Metalliset ja muut epäorgaaniset pinnoitteet. Osa 1 = Part 1 : Yleis- ja testausstandardit sekä korroosiokokeet. (handbok i metaliska och andra oorganiska beläggningar, del 1: teststandarder och korrosionstest) - Helsinki : Suomen standardisoimisliitto. - 596 s. : kuv.

Nieminen, Marjut: Sincerely yours - and even more : kohteliaisuuskoodit harjoituksineen englanniksi. (artighetsfraser på engelska) - Helsinki : WSOY, 2005 (Laaj. ja tark. laitos, 1. p.). - 159 s.

Nurmi, Timo: Kultainen sivistyssanakirja. (ordbok över främmande ord i finskan) - [Helsinki] : Gummerus, 2005 (Gummerus). - 904 s.

Pannunzio-Lintinen, Helena: Suomi-portugali-suomi : taskusanakirja. (finsk-portugisisk-finsk fickordbok) - Helsinki : WSOY, 2005. - (5. p.). - 805 s., [4] karttalehteä : kartt.

Parks, William: Saksa : matkasanakirja. (tysk reseordbok) - Helsinki : WSOY, 2005. - 208 s. : kuv.

Paunonen, Heikki: Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii : Stadin slangin. - suursanakirja. (finsk slangordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (WS Bookwell). - (5. p.). - 1381, [2] s. : kartt.

Pollari, Kerttu: Presuhousu ja pöökshattu : pröttikarvian sanoja nykysuameks. (dialektord från Sastmola) - [Merikarvia, Kuninkaantie 2 C] : Merikarvia-seura, 2005 (Myllypaino). - 167 s.

Raevuori, Antero: Urheilusanakirja. (idrottsordbok)- Helsinki : WSOY, 2005. - 373 s.

Rauch, Holger von: Venäjä : matkasanakirja. (rysk reseordbok) - Helsinki : WSOY, 2005. - 208 s. : kuv.

Rekiaro, Ilkka: Suomi-englanti-suomi-sanakirja. (finsk-engelsk-finsk ordbok) - [Helsinki] : Gummerus, 2005 (Gummerus). - (4. laaj. ja uud. laitos, 1. p.). - 1510 s., [1] taitelehti

Saarikalle, Anne: Eka oikea suomen kielen sanakirjani. (min första finska ordbok) - [Helsinki] : Gummerus, 2005 (Gummerus Kirjapaino). - 539 s. : kuv.

Saarikalle, Anne: Eka oikea suomen kielen sanakirjani : puuhavihko. – (övningshäfte) [Helsinki] : Gummerus, 2005 (Gummerus kirjapaino). - 40 s. : kuv.

Sanastot siltana saumattomalle tiedonvaihdolle : tietojärjestelmien semanttisen yhteentoimivuuden malli. (mall för semantiskt kompatibla datasystem) - [Helsinki] : Valtiovarainministeriö, 2005 (Edita Prima). - 72 s. : kuv.

Seppänen, Seppo: Suuri suomi-thai-suomi. (finsk-thailändsk-finsk ordbok) - [Pori] : Siri Books European, 2005. - 351 s. : kuv.

Seppänen, Seppo: Thai-arkipuheen alkeet. (nybörjarkurs i vardagsthailändska) (- [Pori] : Siri Books European, 2005. - 177, [1] s., [2] kuvas. : kuv. + CD-äänilevy

Simojoki, Paavo: Ranttilasa raatattua : Rantsilan murteen piirteitä ja sanoja. (dialektord från Rastila) - [Rantsila, Rantsilan raitti]: [Janne ja Liisa Simojoen perikunta], 2005 (Gummerus).-185 s.

Sointula, Väinö: Sanasto sukututkijoille. (ordlista för släktforskare) - Helsinki : Sukuseurojen keskusliitto SSK, 2005 (Kotkan kirjap.). - (2. täyd. p.). - 288 s.

Sovijärvi, Sini: Suomi-englanti-suomi : taskusanakirja. (finsk-engelsk-finsk fickordbok) - Helsinki : WSOY, 2005 (12. p.). - 1063, [4] s. : kartt.

Strategisen johtamisen käsitteet : englanniksi ja suomeksi: (grundläggande begrepp inom strategiskt ledarskap: engelska-finska) Helsinki : [WSOY] : WSOYpro, 2005 (WS Bookwell). - 148 s. : kuv.

Suomi-englanti-suomi-sanakirja. (finsk-engelsk-finsk ordbok) - Helsinki : WSOY, 2005. - (8. laaj. p.). - 967 s.

Suomi-japani-suomi : 5000 sanaa ja sanontaa. (finsk-japansk-finsk ordlista) - Jyväskylä : Atena, 2005. - 303 s. : kuv.

Suomi-ruotsi-suomi-sanakirja. (finsk-svensk-finsk ordbok) - Helsinki : WSOY, 2005. - (7. laaj. p.). - 989 s.

Suomi-ruotsi-suomi-sanakirja. (finsk-svensk-finsk ordbok) - [Helsinki] : Gummerus, 2005 (Gummerus). - (3. laaj. ja uud. laitos, 1. p.). - 1300 s., [1] taittehti

Suuri englanti-suomi-sanakirja. (engelsk-finsk ordbok) - Helsinki : Gummerus, 2005. - 1382 s.

Tiima, tiu, tynnyri : miten ennen mitattiin : suomalainen mittasanakirja. (finsk måttordbok)- [Turku] : Turun maakuntamuseo, [2005]. - 112 s. : kuv.

Tissari, Mikael: Keittiöslangin käsikirja : aperoa blenderiin. (handbok i köks-slang) - [Helsinki] : Loisto : Gummerus, 2005. - (2. p.). - 158 s. : kuv.

Torre Moral, Santiago de la: Suomi-espanja-suomi-sanakirja. (finsk-spansk-finsk ordbok)- [Helsinki] : Gummerus, 2005 (Gummerus). - (2. laaj. ja uus. laitos, 1. p.). - 1091 s., [1] taittelehti

Tuomi, Tapio J.: Japanilais-suomalainen kanji-sanakirja. (japansk-finsk kanjiordbok) - Helsinki : Japanilaisen kulttuurin ystävät, 2005 (Multiprint). - [241] s. : kuv.

Turtia, Kaarina: Otavan uusi sivistyssanakirja. (främmande ord i finskan) - Helsingissä : Otava, 2005 (2. tark. p.). - 640 s.

Työmarkkinasanasto : valtion työnantaja- ja henkilöstöpolitiikan keskeisiä käsitteitä : centrala begrepp inom statens arbetsgivar- och personalpolitik : key concepts in government employer and human resources policy : zentrale Begriff der Arbeitgeber- und Personalpolitik des finnischen Staates : principales notions ayant trait à la politique patronale et du personnel de l'Etat. - Helsinki : Taloustieto, 2005 (Yliopistopaino). - 466 s. : kuv.

Island

Jón Hilmar Jónsson: Stóra orðabókin um íslenska málnotkun. JPV útgáfa, Reykjavík 2005. 1562 s.

[Den store ordboka om islandsk språkbruk].

Elektronisk utgave på CD følger med.

Jón Hilmar Magnússon: Íslensk-færeysk orðabók. Hið íslenska bókmenntafélag, Reykjavík 2005. 877 s.

[Islandsk-færøysk ordbok].

Norge

Bokmålsordboka, 3.utg., Kunnskapsforlaget, Oslo 2005. 65 000 oppslagsord, 1218 sider.

Ordboka er revidert, og rettskrivingsendringene fra 1. juli 2005 er tatt med. Denne utgaven er oppdatert med en rekke nye ord som har kommet inn i norsk etter forrige utgave.

Hansen, Einar og Åge Lind: Norsk-engelsk økonomisk-juridisk ordbok. J.W. Cappelen Akademisk Forlag, Oslo 2005. 292 sider.

Boka inneholder fagspråklige termer fra makroøkonomi, finans, børs, administrasjon, selskapsrett og privatrettslige områder.

Hellevik, Alf, Kåre Skadberg og Aud Søyland: Nynorsk ordliste, 10. utg. Det Norske Samlaget, Oslo 2005. 35 000 oppslagsord. 433 s.

Hjulstad, Håvard, Lars Sødal: Bokmålsordliste, 2. utg. Det Norske Samlaget, Oslo 2005. Ca. 27 000 oppslagsord. 420 s.

Lingua nynorsk ordliste med skrivereglar, rev.utg., Kunnskapsforlaget, Oslo 2005.

Norsk Ordbok, bd V, Det Norske Samlaget, Oslo 2005. 1603 s.

Norsk ordbok, 3. utg., J.W. Cappelens Forlag AS, Oslo 2005. 45 000 ord.

Opplysninger om skrivemåte, bøyning, uttale, betydning, synonymer, forklaringer og eksempler. Den har også et Norgeskart.

Norsk ordbok med 1000 illustrasjoner, 2., rev.utg., Kunnskapsforlaget, Oslo 2005. 81 000 ord. 1350 sider.

Dette er en ordbok for riksmål og moderat bokmål. Ordboka er revidert og rettskrivingsendringene fra 1. juli 2005 er tatt med. Inneholder opplysninger om skrivemåte, uttale, ordklasse, bøyning, betydning, bruk, opprinnelse og synonymer.

Schanke, Egil: Norsk-tysk, tysk-norsk økonomisk ordbok. 4. utg., Cappelen Akademisk Forlag, Oslo 2005. 366 sider.

Ordbok for økonomisk-administrativt språk. Fjerde utgave er betydelig utvidet i forhold til tredje utgave. Inneholder også relativt vanlige fagspråklige forkortelser.